

VAL

VIDAREUTBILDNING AV LÄRARE

VALIDERING AV FÖRSKOLEPEDAGOGISKT ÄMNESOMRÅDE

VAL, RAPPORT 2016:1

ETT
SAMARBETE
MELLAN

VAL syftar till att öka andelen behöriga lärare och förskollärare i skolan och i förskolan.

Validering av förskolepedagogiskt ämnesområde

Författare:

Kierstin Furberg (Jönköping University)

Nils Johansson (Malmö högskola)

Anna-Karin Lidström Persson (Umeå universitet)

Susanna Malm (Stockholms universitet)

Maria Netje (Stockholms universitet)

Innehåll

Inledning.....	1
Bakgrund och syfte.....	1
Valideringsprocess och kvalitetssäkring.....	2
Framtagande av valideringsinstrument	2
Processbeskrivning av valideringsarbetet och kvalitetssäkring.....	4
Kompetenskartläggning	5
Kompetensbedömning	6
Dokumentation	6
Kvalitetssäkring	6
Från ansökan till förskollärarexamen	7
De sökandes profil	7
Sökande som ej antagits	10
Sökande som antagits efter genomförd kompetensbedömning.....	12
Säkerställande av kompetens – valideringsarbetets genomförande	12
Diskussion.....	14
VAL-förordningens reglering av behörighet.....	14
Vissa sökandes möjlighet att nå behörighet	16
Validering som metod för att säkerställa kompetens	17
Slutord	18

Inledning

Regeringens satsning på vidareutbildning av lärare som saknar lärarexamen – VAL – inleddes 2007. Åtta lärosäten har uppdraget att anordna utbildningen: Göteborgs universitet (GU), Högskolan Dalarna (HDA), Jönköping University (JU) tidigare Högskolan i Jönköping, Karlstads universitet (KaU), Linköpings universitet (LiU), Malmö högskola (Mah), Stockholms universitet (SU) och Umeå universitet (UmU). Umeå universitet är nationell samordnare för VAL. Syftet med VAL är att säkra kvaliteten i undervisningen genom att ge verksamma lärare som saknar lärarexamen en möjlighet att komplettera sin utbildning till en lärarexamen och därmed öka andelen behöriga lärare i förskolan och skolan. Sedan starten har den förordning som reglerar VAL förändrats och den senaste förordningsändringen trädde i kraft 1 december 2013, SFS 2013:831 (bil. 1).

I denna förordning ställs särskilda krav för examen för studenter med viss yrkeserfarenhet. Den nya förordningen vänder sig, till skillnad från tidigare, inte endast till obehöriga lärare utan även till obehöriga förskollärare. Målgruppen förskollärare, som saknar en förskollärarexamen, ges möjlighet att, utifrån anställning och minst åtta års erfarenhet, nå en förskollärarexamen enligt 2011 års examensordning i Högskoleförordningen 1993:100 enligt ändring SFS 2013:1118 (bil. 2). Till skillnad från andra examina i VAL, där komplettering kan ske med högst 120 högskolepoäng (hp), får målgruppen obehöriga förskollärare endast komplettera med högst 30 hp för att uppfylla examensordningens krav. I denna rapport beskrivs och analyseras hanteringen av målgruppen förskollärare inom VAL.

Bakgrund och syfte

För förskollärarexamen krävs enligt examensordningen att utbildningen omfattar följande områden: studier inom det förskolepedagogiska området om 120 hp, utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) om 60 hp och verksamhetsförlagd utbildning (VFU) om 30 hp, förlagd inom relevant verksamhet (fig 1). Förskollärarexamen avläggs på grundnivå.

Förskollärarexamen, 210 hp		
Förskolepedagogiskt ämnesområde, 120 hp	Utbildningsvetenskaplig kärna, 60 hp	Verksamhetsförlagd utbildning, 30 hp
120 hp tillgodoräknas efter genomförd och godkänd validering	30 hp tillgodoräknas från åtta års förskollärarerfarenhet 30 hp kompletterande studier inom VAL	30 hp tillgodoräknas från åtta års förskollärarerfarenhet

Figur 1: Schematisk framställning av innehåll i förskollärarytbildning samt hur examen uppnås inom VAL.

Enligt VAL-förordningen (SFS 2013:831) kan målgruppen obehöriga förskollärare komplettera studier om 30hp inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (14§):

Utbildning enligt denna förordning som ska leda till förskollärarexamen enligt 19 § ska för en student sammanlagt omfatta 30 högskolepoäng inom

den utbildningsvetenskapliga kärnan.

Enligt förordningen medför åtta års arbete i anställning som förskollärare att 30 hp UVK samt 30 hp VFU ska tillgodoräknas i examen. Detta innebär således att kunskaper och förmågor inom det förskolepedagogiska området motsvarande 120 hp ska vara säkerställda före antagning till VAL. Enligt förordningen (10§) kan detta ha uppnåtts genom tidigare högskoleutbildning, tidigare motsvarande utbildning eller arbetslivserfarenhet som förskollärare. Därutöver finns enligt förordningen särskilda krav att uppfylla (17§):

1. har arbetat i skolväsendet i en eller flera anställningar som lärare eller förskollärare under sammanlagt minst åtta läsår eller motsvarande under de senaste 15 åren före såväl den 1 juli 2015 som den dag utbildningen ska vara slutförd,
2. var anställda som lärare eller förskollärare i skolväsendet den 1 december 2013

De lärosäten, som hade möjlighet att inom VAL anta sökande till en förskollärarexamen, bildade våren 2014 en arbetsgrupp i syfte att utveckla en valideringsmetod för att synliggöra och säkerställa de sökandes kompetens inom det förskolepedagogiska ämnesområdet motsvarande 120 hp. Arbetsgruppen bestod av deltagare från VALs nationella ledningsgrupp och representerade Jönköping University, Malmö högskola, Stockholms universitet och Umeå universitet¹.

I denna rapport vill arbetsgruppen beskriva, synliggöra och diskutera antagningsprocessen vad gäller arbetssätt, metod och utfall efter tre antagningsomgångar (ht 14, vt 15 och ht 15) samt visa på möjligheter och utmaningar detta arbete har inneburit för såväl sökande som lärosäten. I rapporten beskrivs under rubriken *Valideringsprocess och kvalitetssäkring* den metod arbetsgruppen tagit fram och tillämpat. Under rubriken *Från ansökan till förskollärarexamen* redovisas de sökandes profil vad gäller ålder, tidigare utbildning och yrkeserfarenhet samt utfall av valideringsprocess och studier. De erfarenheter som gjorts, samt de förändringar detta medfört i processen, beskrivs under rubriken *Säkerställande av kompetens – valideringens genomförande*. Diskussionsdelen behandlar förordningstexten och antagningsprocessen, med särskild tyngdpunkt på valideringen.

Slutligen syftar denna rapport till att utveckla och kvalitetssäkra arbetet inom VAL. Förhoppningsvis kan rapporten också vara av intresse för arbete med, och diskussioner om, validering i andra sammanhang.

Valideringsprocess och kvalitetssäkring

Framtagande av valideringsinstrument

Regeringen har i VAL-förordningen gett de lärosäten som samarbetar inom VAL i uppdrag att validera och utbilda personer som varit anställda och verksamma som

¹ Kierstin Furberg (JU), Nils Johansson (Mah), Maria Netje (SU), Susanna Malm (SU), Anna-Karin Lidström Persson (UmU)

förskollärare i minst åtta år och som var anställda som förskollärare den 1 december 2013, för att de ska kunna avlägga en förskollärarexamen. Denna utbildning kan endast omfatta 30 hp (fig. 1) inom ramen för UVK. Det förutsätts alltså att man redan har de kunskaper och färdigheter som krävs inom det förskolepedagogiska området för att kunna antas. Det är lärosätenas ansvar att säkerställa att den som erhåller en förskollärarexamen uppfyller examenskraven, dvs. lärosätena måste kunna validera och tillgodoräkna 120 hp.

Arbete med att utforma ett valideringsunderlag genomfördes under våren 2014 för en första antagningsomgång med utbildningsstart ht 14. Grundläggande för arbetet var att gå igenom de examensmål som ska uppfyllas för förskollärarexamen (se bil. 2) för att kunna särskilja de mål som examineras inom UVK, VFU respektive förskolepedagogiskt ämnesområde och därigenom synliggöra och avgränsa de mål som återstår att validera.

I examensordningen finns en tydlig beskrivning av vad UVK ska innehålla:

Utbildningsvetenskaplig kärna ska anknyta till kommande yrkesutövning och för förskollärarexamen omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt förskolans värdegrund, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- uppföljning och analys av lärande och utveckling, och
- utvärdering och utvecklingsarbete

I examensordningen finns också en beskrivning, i form av examensmål, av vad det förskolepedagogiska området ska innehålla. I antagningsprocessen bedömdes följande mål som uppfyllda utifrån att man varit anställd och verksam i åtta år som förskollärare:

- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling
- visa självkännedom och empatisk förmåga
- har förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot barn och deras vårdnadshavare och kan informera och samarbeta med vårdnadshavare

Måluppfyllelse av återstående mål inom det förskolepedagogiska ämnesområdet skulle säkras genom en valideringsprocess. Förskollärarexamen kräver, förutom att man uppfyller de mål som finns i examensordningen, även att man har skrivit ett självständigt arbete om 15 hp inom det förskolepedagogiska området. Enligt VAL-förordningen kan ett självständigt arbete ha mindre omfattning än 15 hp. I utformningen av UVK, 30 hp, har lärosätena valt olika studieupplägg.

Arbetet med att ta fram ett valideringsdokument påbörjades av arbetsgruppen. I ett första utkast ombads validanden att visa hur man uppfyllde en lång rad mål tagna direkt från examensordningen. För att ge validanden möjlighet att mer fördjupat kunna visa sina kunskaper valdes efter en tids arbete och diskussioner i såväl arbetsgruppen som VALs ledningsgrupp istället ett antal centrala fokusområden ut. Dessa områden motiverades med att de var centrala för yrket och framskrivna i examensordningen, men inte alltid så självklara i yrkesutövningen, och därför behövde dessa säkerställas. Ett särskilt valideringsdokument konstruerades inför ht 14, och reviderades senare utifrån gjorda erfarenheter inför påföljande antagningsomgångar vt 15 respektive ht 15 (bil. 3-5).

Validanden ombads beskriva och visa sina kunskaper, förmågor och förhållningssätt inom områdena barns kommunikation och språkutveckling, grundläggande läs-, skriv- och matematikinläring, naturvetenskap och teknik, barns behov av omsorg, lek och skapande verksamhet samt medier och digitala miljöer. Vid skapandet av valideringsuppgifter togs utgångspunkt i både examensordningen för förskollärarexamen och i läroplanen för förskolan, Lpfö 98, reviderad 2010². Ett område, naturvetenskap och teknik, tog sin utgångspunkt i läroplanen mer än i examensordningen, eftersom det inte där omnämns explicit.

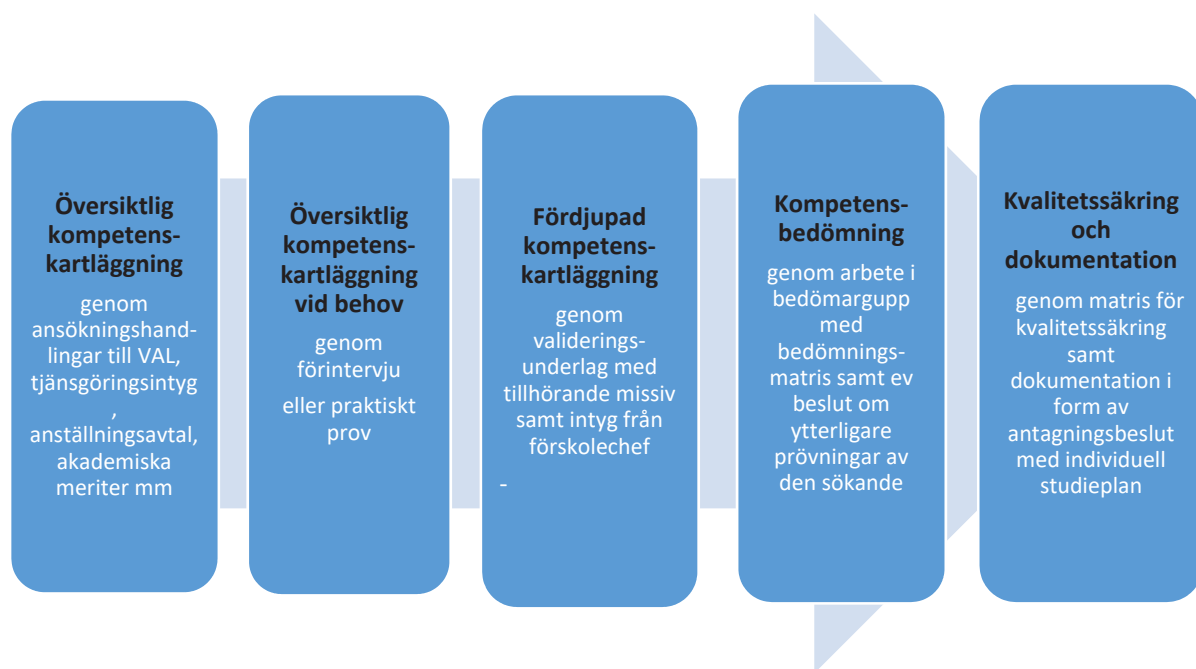
Om den sökande hade genomfört högskolestudier inom något av dessa ovan nämnda områden fanns möjlighet att i stället hänvisa till genomförda studier och bifoga kursplaner med litteraturförteckning.

Ett missiv till valideringsunderlaget utformades också, där processen beskrevs och där det fanns information till validanden för att underlätta arbetet. Där fanns också information om hur bedömningen skulle ske och vad bedömarna särskilt skulle fokusera på i form av en matris. För att säkerställa att arbetet genomförts av den person som skickat in valideringsunderlaget utformades ett formulär som förskolechefen skulle skriva under. Förskolechefen ombads läsa igenom det skrivna och yttra sig över om det stämde med den uppfattning förskolechefen hade om den sökandes egen beskrivning av sin kompetens.

Processbeskrivning av valideringsarbetet och kvalitetssäkring

Parallellt med utformandet av valideringsunderlaget framtogs en processbeskrivning av valideringsarbetets delar (fig. 2) där arbetet med *kompetenskartläggning*, *kompetensbedömning* samt *kvalitetssäkring och dokumentation* av processen beskrevs. Riktlinjer för hur valideringen skulle dokumenteras togs fram för att säkerställa en likvärdig process.

² <http://www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser/forskola>

Figur 2. Valideringsprocessens delar.

Kompetenskartläggning

Kompetenskartläggning av de sökande gjordes utifrån följande:

- ansökan till VAL med sammanställning av tjänsteår som förskollärare, intyg över tidigare högskolestudier samt övrig eftergymnasial utbildning
- anställningsintyg, tjänstgöringsintyg såväl 1 december 2013 som vid ansökningstillfälle och kursstart,
- eventuellt kompletterande intervju/samtal samt praktiska prov enligt intervjuguide.
- valideringsunderlag, yttrande förskolechef

Efter diskussion enades de fyra lärosätena om att ställa krav på att den som skulle genomföra den fördjupade kompetenskartläggningen skulle ha genomfört högskolestudier. Bedömningen var att det inte fanns förutsättningar att avlägga förskollärarexamen på 210 hp om den sökande helt saknade akademiska studier. Om de meriter man anförde inte omfattade tidigare studier om minst 45 hp skulle man kallas till en intervju för att ge möjlighet att bedöma förutsättningar för att genomföra validering och studier. En intervjuguide utformades för att åstadkomma en likvärdig hantering (bil. 6).

Valideringsunderlag sändes till den sökande så snart en första genomgång av ansökan skett och denna bedömts uppfylla kriterier för fördjupad kompetenskartläggning. Den sökande arbetade med att sammanställa och uppvisa sin kompetens inom det förskolepedagogiska området under cirka två månader. Fördjupad kompetenskartläggning skulle vara lärosätet tillhanda i god tid för att möjliggöra studiestart vid respektive lärosäte. I utskicket av valideringsunderlag till den sökande fanns också uppgifter om tid för kursstart.

Kompetensbedömning

Samlad bedömning av allt underlag som den sökande insänt skedde i relation till examensmålen för förskollärarexamen och läroplan för förskolan. Bedömning gjordes utifrån en bedömningsmatris. Ytterligare uppgifter hämtades in vid behov. Den möjlighet till eventuell intervju eller prov som beskrivs i valideringsprocessen kom inte till användning under dessa antagningsomgångar. Kompetensbedömningen skedde i nationellt samarbete för likvärdig och rättssäker bedömning av de sökandes underlag.

Dokumentation

Efter genomförd och godkänd validering ska uppnådda resultat dokumenteras. Den bedömning som gjordes var att det är först när 30 hp inom UVK genomförts med godkänt resultat och studenten ansöker om förskollärarexamen som valideringsresultat blir synliggjort formellt i Ladok³. I antagningsbeslutet införs därför en skrivning där det framkommer att studenten efter godkända studier i enlighet med den individuella studieplanen, som varje student får, uppfyller kraven för förskollärarexamen, 210 hp.

Kvalitetssäkring

Validering syftar till att synliggöra, erkänna och dokumentera individens kunskap. Enligt den av regeringen tillsatta Valideringsdelegationens rapport⁴ anges tre kvalitetskriterier som viktiga: legitimitet och likvärdig bedömning, validitet och reliabilitet – relevans och tillit samt rättssäkerhet, se nedan.

En plan för kvalitetsarbetet (fig. 3) utarbetades så att uppfyllandet av ovanstående kvalitetskriterier säkerställdes. Det bedömdes som mycket viktigt att i arbetet systematiskt samla erfarenheter som gjordes vid varje antagningsomgång för att kunna utvärdera och vidareutveckla valideringsprocessen inklusive de olika dokument som användes. Eftersom utvärdering också är ett kvalitetskriterium inkluderades även detta.

Kvalitetskriterier	Säkerställs genom
Legitimitet och likvärdig bedömning	- nationell samordning - likvärdig valideringsprocess - gemensamt arbete med genomförande av kompetensbedömning - relevant kompetens finns hos bedömarna - vid behov anlitas ytterligare expertkunskap
Validitet och reliabilitet – relevans och tillit	- interbedömarreliabilitet säkerställs genom att ett antal valideringsunderlag bedöms var för sig av de olika bedömarna följt av gemensam genomgång av de separata bedömningarna - identifiering av gemensamma kravnivåer - arbetet med bedömning sker gemensamt där de 4 olika

³ Ladok är ett nationellt system för dokumentation av studerandes registrering och resultat i högskoleutbildning.

⁴ Valideringsdelegationen. (2008). *Valideringsdelegationens slutrapport Mot en nationell struktur*

	lärosätena samarbetar vid bedömningen - vid behov anlitas ytterligare expertkunskap
Rättssäkerhet	- förskolechefens yttrande stärker säkerheten att det som skrivits stämmer med verkligheten och att rätt person har skrivit texten - möjlighet till intervju eller prov vid behov av förtydligande - dokumentation av bedömningen sker i antagningsbeslutet där det framgår att validanden kommer att få 120 hp inom förskolepedagogiskt område samt 30 hp VFU och 30 hp UVK tillgodoräknat när genomförda och godkända studier inom UVK 30 hp föreligger
Utvärdering	- efter en antagningsomgång sker utvärdering och ev. revideringar av material och processer genomförs vid behov - efter ytterligare en antagningsomgång sker ytterligare utvärdering - efter tre genomförda antagningsomgångar sker en sammanfattande utvärdering av process och utfall för att utgöra underlag för vidareutveckling av valideringsarbetet och säkerställa kvaliteten ⁵ .

Figur 3. Plan för kvalitetsarbetet

Från ansökan till förskollärarexamen

I denna del presenteras utfallet av de sökande till de tre ansökningsomgångarna (ht 14, vt 15, ht 15) med avseende på sökandes fördelning mellan antagningsomgångarna, sökande som fått avslag och orsakerna till avslag (steg 1), sökande som fått valideringsunderlag (steg 2), samt sökande som antagits till studier och erhållit examen (steg 3), se bil. 7. I bilaga 7 framgår också de sökandes ålder vid ansökningstillfället, antal år i förskoleverksamhet samt antal akademiska meriter vid ansökningstillfället.

De sökandes profil

Under de tre ansökningsomgångarna (ht 14, vt 15, ht 15) inkom totalt 516 ansökningar (bil 7). Gruppen sökande var i genomsnitt 46 år och hade 15 års erfarenhet från arbete i förskola. I genomsnitt hade de sökande 136 hp högskolepoäng med sig. Den största delen sökande med högskolemeriter hade studerat kompetenshöjande utbildningar riktade mot förskola. Endast ett litet antal hade för yrket ej relevanta högskolestudier. De som hade sökt var så gott som uteslutande kvinnor och därför presenteras inte resultatet fördelat på kön. När det gäller antalet redovisade år i förskoleverksamhet skiljs inte på anställning som barnskötare och förskollärare.

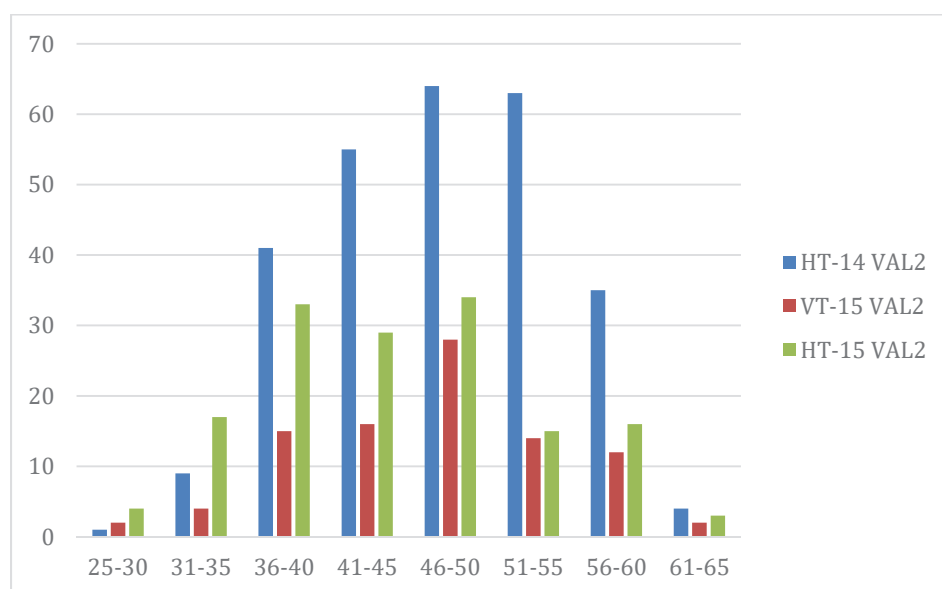
Av de tre ansökningsomgångarna (fig. 4-6) hade den första omgången, dvs ht 14, ett markant högt söktryck jämfört med senare omgångar. Hela 272 av totalt 516, dvs. 53 % av de sökande, återfinns i den första ansökningsomgången. Nästan 40 % av de sökande var över 50 år och drygt 40 % var i åldersspannet 40-50 år. Endast 10 av 272

⁵ vilket redovisas i föreliggande rapport

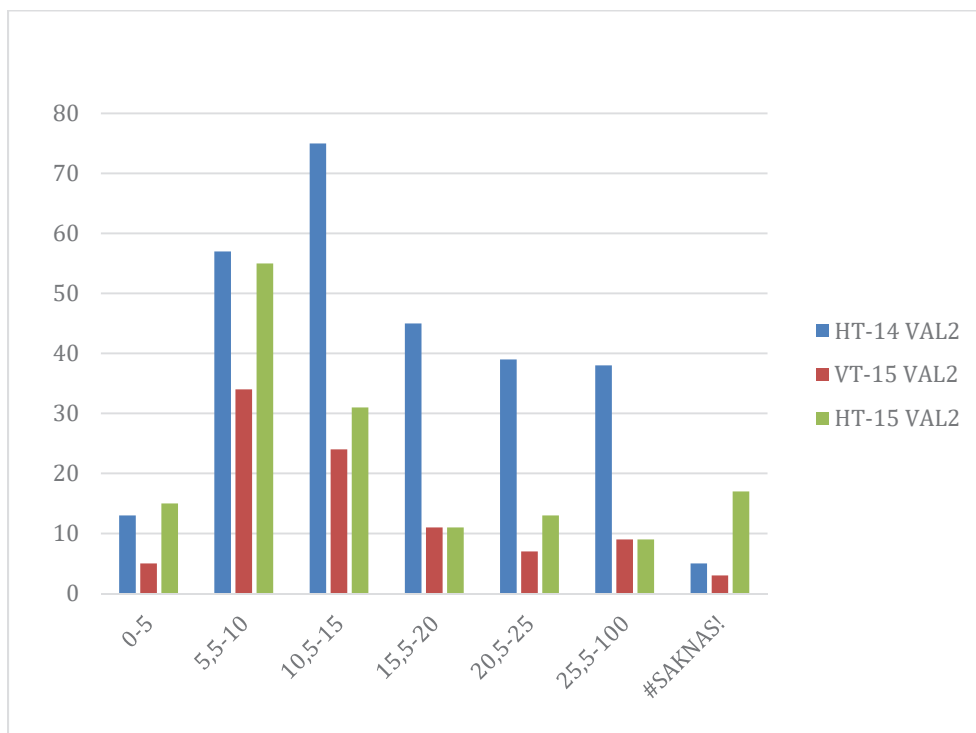
sökanden var under 35 år och endast 4 sökanden var över 60 år. Cirka hälften av de sökande hade arbetat minst 15 år i förskoleverksamhet och i genomsnitt hade denna grupp drygt 24 års erfarenhet. Här återfanns 187 sökanden med mer än 90 högskolepoäng, dvs. ca 70 %. Bland dessa hade 80 mer än 135 hp och det fanns 14 sökanden med mer än 270 hp.

I andra antagningsomgången dvs vt 15, sökte 93 personer. Av de 93 sökande var 30 % över 50 år och närmare hälften var i åldersspannet 40-50 år. Endast 6 sökanden var under 35 år och 2 var över 60 år. Nästan 30 % av de sökande hade arbetat minst 15 år i förskoleverksamhet och i genomsnitt hade denna grupp 23 års erfarenhet. I denna grupp fanns 58 sökanden med mer än 90 högskolepoäng, dvs. över 60 %.

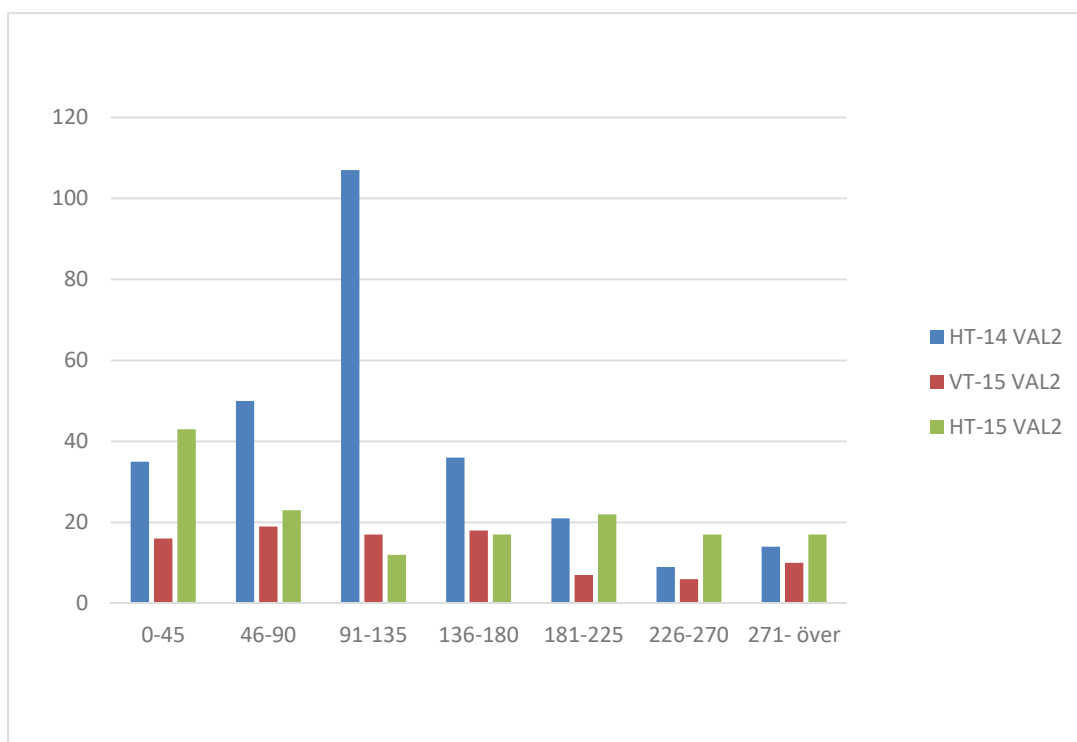
I tredje antagningsomgången, dvs ht 15, sökte 151 personer. Drygt 20 % av de sökande var över 50 år och även i denna omgång var drygt 40 % i åldersspannet 40-50 år. Endast 10 sökande var under 35 år och 4 sökande var över 60 år. Drygt 20 % av de sökande hade arbetat minst 15 år i förskoleverksamhet och i genomsnitt har även denna grupp 23 års erfarenhet. Det fanns 85 sökande, dvs. mer än 50 %, med mer än 90 högskolepoäng. Cirka 30 % av de sökande hade 45 hp eller mindre.

Figur 4. Ålder hos sökande vid ansökningstillfället per tre ansökningsomgångar.

Figur 5. Antal år sökande varit verksam i förskola per tre ansökningsomgångar

Figur 6. Akademiska meriter hos sökande vid ansökningstillfället per tre ansökningsomgångar

Sökande som ej antagits

De sökandes handlingar granskades utifrån relevant anställning och verksamhet enligt VAL-förordningen krav. Av de totalt 516 som sökte fick totalt 206 personer avslag (40 %) och fick inte gå vidare i valideringsprocessen. Nedan följer en närmare beskrivning över dessa sökande fördelade i fyra kategorier av avslagsanledningar, se även figur 7. Vidare följer en beskrivning över de som gick avslag senare i processen.

Avslagsanledningar	Per ansökningsomgång			Totalt	Noteringar
	Ht 14	Vt 15	Ht 15		
Antal sökande	272	93	151	516	
Avslagsanledning 1. Anställd som barnskötare och förskollärare men där anställningstiden som förskollärare understiger åtta år.	44	13	21	78	124 avslag (78 + 46) av totalt 206 avslag utgjordes av avslagsanledning 1 och 2, dvs 60 %
Avslagsanledning 2. Endast haft anställning som barnskötare (eller liknande) i minst åtta år	15	9	22	46	
Avslagsanledning 3. Anställd i förskola kortare tid än åtta år	18	9	26	53	
Avslagsanledning 4 Övriga avslagsskäl.	9	7	13	29	
Totalsumma avslag av 516 sökande	86	38	82	206	

Figur 7. Antal avslag fördelat på avslagsanledning och antagningsomgång

Avslagsanledning 1: De som varit anställda både som barnskötare och förskollärare under lång tid, men där anställningstiden som förskollärare understiger åtta år. Av 516 sökande fick 78 personer, dvs. 15 %, avslag på sin ansökan till VAL på grund av att deras anställningstid som förskollärare understeg åtta år. I genomsnitt har denna grupp arbetat 16 år i förskoleverksamhet men inte alltid i en anställning som förskollärare utan vanligen som barnskötare. Dessa sökande är överlag en välutbildad grupp. De har i genomsnitt 110 hp i akademiska meriter. Endast de som fått sin anställning ändrad från barnskötare till förskollärare före den 1 juli 2007 har kunnat antas till VAL, eftersom endast de med en sådan tidig anställning kunnat nå åtta år före den 1 juli 2015, vilket förordningen föreskriver.

Ett exempel på en sådan sökande i denna avslagskategori var 59 år vid ansökningstillfället och hade arbetat 34 år i förskola. Denna sökande hade med sig 105 för yrket relevanta högskolepoäng och hade erhållit så kallad lokal behörighet genom

att hon, uppmanad av sin kommun, genomgått en kompetenshöjande högskoleutbildning. Kommunen där hon arbetade valde dock att inte formellt anställa henne som förskollärare förrän den kompetenshöjande utbildningen var avslutad. Detta ledde till att de inte uppfyllde kravet på åtta års anställning som förskollärare.

Den äldsta som ansökte i de tre ansökningsomgångarna fick avslag. Hon var 64 år vid ansökningstillfället och hade arbetat 37 år i förskolepedagogisk verksamhet. Denna sökande hade inga högskolemeriter alls med sig. Hon hade haft anställning som förskollärare, dock under kortare tid än åtta år.

Avslagsanledning 2: De som endast har haft anställning som barnskötare eller annan tjänstebeteckning i förskoleverksamhet, dock ej som förskollärare, i minst åtta år. Av 516 sökande var det 46 personer som fick avslag på grund av att de aldrig haft anställning som förskollärare trots att de hade arbetat lång tid som exempelvis barnskötare i förskolepedagogisk verksamhet. De utgjorde nio % av samtliga sökande under de tre ansökningsomgångarna. Även i denna grupp återfinns välutbildade personer. De sökande hade i genomsnitt nästan 100 hp med sig i akademiska meriter. De hade arbetat i genomsnitt 14 år och då i anställningar som barnskötare eller liknande. De var i genomsnitt 45 år vid ansökningstillfället.

Noteras kan att av alla avslag så utgjordes 60 % av avslagsanledning ett och två, dvs avslagsgrunder nära kopplade till kraven i förordningen (SFS 2013:831). Dessa är markerade med blått i figur 7 ovan.

Avslagsanledning 3: De som har varit verksamma i förskoleverksamhet kortare tid än åtta år. Av de 516 sökande var det 53 personer som fick avslag på grund av att de inte hade arbetat inom förskolepedagogisk verksamhet tillräckligt länge, dvs. den totala anställningstiden understeg åtta år. Anställningsformen kunde för denna kategori sökande vara förskollärare, men de började arbeta i förskolan senare än 1 juli 2007. Det innebär att de inte kunde uppfylla förordningens krav om minst åtta år. I den här gruppen återfinns välutbildade personer, exempelvis flera sökande som avlagt grundskolläraryxamen och som sedan några år, dock ej åtta år, arbetat i förskolan.

Avslagsanledning 4: Övriga avslagsskäl. Av de 516 sökande var det 29 personer som fick avslag på grund av andra anledningar, t ex att de inte var anställda den 1 december 2013 vilket förordningen föreskriver.

Ytterligare avslag gjordes senare i valideringsprocessen (bil. 7), dels avslag efter genomförd förintervju, dels avslag efter inlämnad valideringsunderlag.

Avslag efter förintervju. Om en sökande uppfyllde förordningens krav på anställningstid och i övrigt uppfyllde behörighetskraven men hade mindre än 45 hp i akademiska meriter genomfördes en intervju. Om intervjun föll ut med godkänt resultat fick även dessa sökande möjlighet att påbörja valideringsprocessen. Inför andra antagningsomgången (vt15) kompletterades intervjun med en skriftlig inlämningsuppgift (bil. 8). Intervjuer genomfördes med totalt 26 sökande av 516. De sökande var i genomsnitt 48 år och hade arbetat 16 år i förskolepedagogisk verksamhet. De hade i genomsnitt studerat 38 högskolepoäng, några av dem har inga

akademiska meriter alls. Sex sökande av 26 fick dock avslag efter att de genomfört en intervju.

Avslag efter fördjupade kompetenskartläggning. De sökande som uppfyllde behörighetskraven erbjöds att genomföra fördjupad kompetenskartläggning. De fick ett valideringsunderlag som de skulle arbeta med under ca två månader (se fig. 2). Av totalt 516 sökande till VAL fick 304 valideringsunderlaget, dvs. 59 %. De var i genomsnitt 48 år, hade arbetat i 16 år i förskolepedagogisk verksamhet samt hade 146 högskolepoäng med sig från tidigare studier (bil. 7). För många utgjordes dessa högskolemeriter av kompetenshöjande satsningar riktade till barnskötare som därefter lett fram till att man av kommunen kunnat anställas som förskollärare.

Av de 304 som erhöll ett valideringsunderlag, fick 118 personer avslag då inskickat valideringsunderlag inte bedömdes uppfylla de krav som ställts för godkänt resultat. Bland dessa 118 personer fanns också personer som valde att inte genomföra valideringen. De sökande i denna grupp var i genomsnitt 48 år, hade arbetat 16 år i förskolepedagogisk verksamhet och hade med sig 148 högskolepoäng.

Sökande som antagits efter genomförd kompetensbedömning

Under de tre antagningsomgångarna antogs 186 sökande av 516 totalt, dvs. 37 %, till kompletterande studier inom UVK. Av dessa valde 177 personer att påbörja studier inom VAL. Dessa personer hade liknande bakgrund som de som ej godkändes i valideringen (se ovan). Dessa båda grupper var alltså relativt välutbildade.

Av de 177 personer som påbörjade studier har 99 personer genomfört utbildningen omfattande 30 hp UVK med godkänt resultat och uppfyller därmed kraven för en förskollärarexamen⁶. Övriga befinner sig fortfarande i studier. Genomströmningen har hittills visat sig vara mycket hög.

Säkerställande av kompetens – valideringsarbetets genomförande

Ett behörighetskrav för antagning är att man ska ha genomgått högskoleutbildning, annan utbildning eller har arbetslivserfarenhet som förskollärare i omfattning motsvarande 120 högskolepoäng inom det förskolepedagogiska området, vilket är ett av de krav man ska uppfylla för att avlägga förskollärarexamen. Som nämnt tidigare har denna grupp i enlighet med VAL-förordningen möjlighet att komplettera med endast 30 hp inom UVK. Övriga 30 hp inom UVK samt 30 hp inom VFU tillgodoräknas enligt förordningen mot lång arbetslivserfarenhet (fig. 1) Examenskraven inom det förskolepedagogiska området måste därför säkerställas genom validering.

En fråga som uppstod tidigt i arbetet var om det är möjligt att uppnå en förskollärarexamen omfattande 210 hp utan några tidigare akademiska studier. Akademiska studier syftar till att studerande, utöver rena ämneskunskaper, också utvecklar bland annat generiska förmågor, t.ex. ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt samt förmåga att följa utveckling och forskning inom sitt område. I

⁶ Examenskraven uppfyllda t.o.m. februari 2016.

valideringsprocessen bedömdes som nämnts ovan att sökande som saknade tidigare högskolestudier om minst 45 hp skulle ges möjlighet att visa upp sina förutsättningar att framgångsrikt genomföra den validering som syftar till att de kan antas. Detta första steg genomfördes i den första antagningsomgången i form av en intervju (bil. 6) där den sökande fick möta en lärare/forskare inom det förskolepedagogiska ämnesfältet. Förutsättningar för vidare validering utreddes genom att samtala kring och därmed förhålla sig till ett antal frågor som utarbetats. Den sökande hade fått ta del av intervjufrågorna i förväg för att få möjlighet att förbereda sig och få en inblick i de krav som ställdes. I senare antagningsomgångar kompletterades intervjun med en skriftlig inlämningsuppgift för att ge både sökande och bedömare större möjlighet till en fördjupad redovisning av kompetens (bil. 8). Av de 26 sökande som kom i fråga för intervju visade det sig att en femtedel inte kunde fortsätta i valideringsprocessen dvs de fick avslag.

Av tidigare redovisad statistik framgår det med tydlighet att målgruppen obehöriga förskollärare är en välutbildad grupp med omfattande akademiska meriter från högskolan. Av inskickade merithandlingar framkommer dessutom att denna grupp ofta har genomgått relevanta kompetensutvecklingskurser, både genom arbetsgivarens försorg och på egen hand.

Vid arbetet med kompetensbedömning inför antagning till studiestart ht 14 träffades representanter för fyra lärosäten och genomförde bedömningen tillsammans. De inskickade valideringsunderlagen var av olika karaktär både till omfång, innehåll och presentationssätt. Innehållet i valideringsunderlagen kunde se mycket olika ut, allt ifrån mycket konkreta beskrivningar av eget arbete, utan vare sig analys eller referens till forskning, till väl genomarbetade texter av akademisk karaktär. I de flesta underlag fanns omfattande dokumentation i text och bild.

Efter att samtliga bedömare läst ett antal underlag diskuterades kravnivå för godkänd validering utifrån den bedömningsmatris som utarbetats i valideringsdokumentet och som även de sökande fått ta del av. Arbetet med bedömning visade sig både omfattande och svårt. I arbetet framkom behov av att förtydliga både instruktioner och frågor i valideringsunderlaget inför kommande antagningsomgångar, vilket ledde till en omarbetning där frågorna preciserades mer och informationen förtydligades. Av bilaga 3-5 framgår hur uppgifterna förändrades mellan de tre antagningsomgångarna. Vid antagningsomgången ht 14 hade validanden möjlighet att i stället för att besvara frågan anföra godkända studier och skicka in kursplan. Valideringsunderlaget individualiserades efterhand så att om det av ansökningshandlingarna framgick att den sökande hade genomfört studier inom relevant kunskapsfält utgick den frågan från valideringsunderlaget.

Under hela bedömningsarbetet lästes underlagen av minst två personer och om det förelåg oklarheter, eller svårighet att godkänna uppgifter, gick samtliga bedömare igenom materialet var för sig för att en samlad slutgiltig bedömning skulle kunna göras. En matris utarbetades för att tydliggöra de sökandes kompetens inom de olika frågeområdena vid bedömningen (bil. 3-5). Matrisen utvecklades inför varje antagningsomgång utifrån gjorda erfarenheter. Hela arbetet med kompetenskartläggning och bedömning var tidskrävande men samtidigt innebar det

att en så likvärdig bedömning som möjligt kunde genomföras. En del valideringar ledde till fördjupade diskussioner kring vilka krav som kan ställas på innehållet för att en inlämnad validering ska bedömas som godkänd. Men det kunde också gälla till exempel olika texttyper, forskningsanknytning, bild som presentationsform, språklig nivå och formalia. Samarbetet upplevdes som en styrka och nödvändig förutsättning för likvärdig bedömning. Vid behov anlätades också ytterligare expertis inom området vid de olika lärosätena.

I en del inlämnade valideringsunderlag upplevdes svårighet att underkänna hela arbetet eftersom man kunde se att arbetet i stora drag var väl genomfört och att om bara något ämnesområde fördjupades skulle arbetet kunna godkännas. Arbetsgruppen enades då om att anta sådana sökanden med förbehållet att, före kursstart eller till ett bestämt tillfälle, inkomma med kompletterande uppgifter. Sådana kompletteringar kunde gälla till exempel fördjupning av ett ämnesområde, forskningsanknytning, grundläggande begrepp inom ämnesområdet eller beskrivningar från egen verksamhet. I senare antagningsomgångar gavs färre möjligheter till sådana kompletteringar, eftersom det visat sig svårt att hantera kompletteringarna såväl administrativt som tidsmässigt.

Diskussion

Vi har valt att i diskussionen problematisera några av resultaten som framkommit ovan. Särskilt fokus läggs på förordningstextens reglering av VALs uppdrag att öka andelen förskollärare som har en examen som kan vara behörighetsgivande för legitimation enligt 2 kap. 16 § (Skollagen 2001:800). Först diskuterar vi förordningens skrivningar vad gäller behörighet att antas till VAL, och vilka konsekvenser detta medför, och därefter diskuteras de sökandes meriter samt den validering som genomförts.

VAL-förordningens reglering av behörighet

I VAL-förordningen (SFS 2011:689 ändrad till och med SFS 2013:813) regleras behörighetskrav för antagning till utbildningar inom VAL.

10 § Behörighet för utbildning enligt denna förordning som ska leda till förskollärarexamen enligt 19 § har den som saknar en examen som kan vara behörighetsgivande för legitimation som förskollärare enligt 2 kap. 16 § skollagen (2010:800), om han eller hon

1. på grund av tidigare högskoleutbildning, tidigare motsvarande utbildning eller arbetslivserfarenhet som förskollärare har förutsättningar enligt denna förordning att uppnå en förskollärarexamen enligt 19 §, och
2. är verksam som förskollärare hos en sådan huvudman som avses i 2 §.

I 17 § i VAL-förordningen anges särskilda krav för att avlägga förskollärarexamen

17 § I 19–22 och 25–29 §§ anges särskilda krav för att avlägga förskollärar-, grundlärares-, ämneslärares- eller yrkesläraresexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100).

Dessa krav gäller bara för studenter som

1. har arbetat i skolväsendet i en eller flera anställningar som lärare eller förskollärare under sammanlagt minst åtta läsår eller motsvarande under de senaste 15 åren före såväl den 1 juli 2015 som den dag utbildningen ska vara slutförd,
2. var anställda som lärare eller förskollärare i skolväsendet den 1 december 2013, och
3. inom ramen för utbildning enligt denna förordning har fullgjort studier inom den utbildningsvetenskapliga kärnan om 30 högskolepoäng.

Vid antagning av sökande som önskar avlägga en förskollärarexamen måste alltså hänsyn tas till både 10 § och 17 §. Om man inte uppfyller kraven i 17 § kan man inte nå en förskollärarexamen även om man uppfyller behörighetskraven i 10 §.

Utifrån resultaten framgår att många sökande inte uppfyllde kraven i 17 § och därför inte kom vidare till valideringsprocessen, se figur 7. Bland dessa fanns en stor grupp som hade en påbörjad förskollärarytbildning alternativt en genomgången uppdragsutbildning, där arbetsgivaren bedömt att denna utbildning var tillräcklig för att utföra en förskollärares arbetsuppgifter.⁷ Efter att barnskötare genomgått en sådan utbildning har man i många kommuner ändrat anställningen från barnskötare till förskollärare. I andra kommuner har tjänstebeteckningen ändrats i och med att man påbörjat en sådan utbildning. Endast om tjänstebeteckningen ändrats före 1 juli 2007 uppfylls kraven i 17 § och sökande kunde påbörja valideringsprocessen. Ofta hade dessa personer mycket lång erfarenhet som barnskötare och i många fall en lång kompletterande utbildning inom det förskolepedagogiska området, men tiden i anställning som förskollärare underskred åtta år, ibland med mycket kort tid.

Vi uppmärksammade att det fanns vissa kommuner som mycket medvetet hade anordnat kompetensutveckling för sina barnskötare med syfte att de skulle kunna arbeta som förskollärare och därmed öka kompetensen i förskolan. Kommunernas olika hantering av anställningstitel innebar att sökande med samma kompletterande utbildning vid samma tid blev bedömda olika vid ansökan till VAL.

En annan grupp utgjordes av de som varit anställda som förskollärare i åtta år eller mer men som under dessa år varit föräldralediga/tjänstlediga vissa perioder. Då förordningen kräver både anställning och att man arbetat i åtta år har inte heller dessa sökande kommit vidare i antagningsprocessen. De som arbetar i förskolan är till övervägande del kvinnor och av tjänstgöringsintygen framgick att flera inte arbetat heltid på grund av föräldraledighet. Trots att de åtta åren gäller inom de senaste 15 åren fanns det flera sökande som ändå inte uppnådde åtta års anställning. Vid den första antagningsomgången (ht 14) uppmärksammades att det var vanligt att arbeta som förskollärare 75%-80% av heltid. Detta medförde att 75% arbetstid bedömdes som motsvarande heltid.

Om förordningen inte haft den begränsning det innebär i kravet på att både vara verksam som och anställd som förskollärare under åtta år hade det varit möjligt för många fler att komma vidare i antagningsprocessen. I 10 § i VAL-förordningen anges

⁷ I vissa kommuner har man talat om så kallad lokal behörighet.

som behörighetskrav att man ska vara *verksam som förskollärare* men i 17 § är kravet att ha arbetat i en eller flera *anställningar som förskollärare*.

I enlighet med övergångsbestämmelserna i behörighetsförordningen (SFS 2011:832) kan personer som har en lärarlegitimation efter fyra/åtta års undervisning i förskolan erhålla också förskollärarlegitimation. För detta krävs inte anställning som förskollärare och ingen dokumentation eller prövning av det förskolepedagogiska ämnesområdet.

b) läraren eller förskolläraren har undervisat som lärare eller förskollärare i skolväsendet under sammanlagt minst åtta läsår eller motsvarande i ämnet eller ämnesområdet eller i förskolan under de senaste 15 åren före den 1 juli 2015 eller, om han eller hon är född senast den 1 juli 1958, under sammanlagt minst fyra läsår eller motsvarande i ämnet eller ämnesområdet eller i förskolan under samma period,

I förhållande till behörighetsförordningens övergångsbestämmelser kan man fråga sig om inte VAL-förordningens krav utestänger en högst relevant målgrupp som skulle kunna bidra till att öka andelen legitimerade förskollärare i förskolan. Det är inte kravet på åtta års verksamhet som förskollärare i sig som utestänger många sökande utan kravet på att vara *anställd som förskollärare*, vilket egentligen inte skulle vara möjligt överhuvudtaget.

Vissa sökandes möjlighet att nå behörighet

En anledning till att den första antagningsomgången hade högt söktryck var troligtvis lärosätenas satsning på marknadsföring inför den nya möjligheten för förskollärare att nå en examen via VAL. Särskilda informationskampanjer genomfördes i regionerna kring lärosätena. Det visade sig tydligt att detta hade haft effekt eftersom vissa kommuner var överrepresenterade bland de sökande och särskilt i kommuner där man gjort lokala kompetensutvecklingsinsatser.

En anledning att tro att många sökande väntat på en sådan möjlighet var att många sökande till VAL ht 14 hade studier inom förskolepedagogiskt område (fig. 6). Många av de kompetenshöjande satsningar som genomförts på uppdrag av kommuner omfattade mellan 75 och 120 hp. Det var också slående många i den första antagningsomgången (187 av 272) som hade mer än 90 hp. Man kan fråga sig om de kanske hade gått och väntat på denna möjlighet.

I den tredje antagningsomgången kunde vi se en relativt hög andel sökande med färre än 46 hp. Om detta beror på att de som genomgått lokala kompetenshöjande satsningar redan hade sökt de tidigare omgångarna eller att marknadsföringen inte nått ut till potentiella sökande kan man diskutera. Det som talar för att det handlar om marknadsföring är att flertalet sökande kommit från regionerna runt de fyra lärosäten.

Anmärkningsvärt är också att andelen sökande med flest antal hp ökade från första till tredje antagningsomgången. Flera av dessa hade en lärarexamen mot grundskolans tidigare år men arbetade i förskolan. Ett skäl till detta skulle kunna vara arbetsmarknads-situationen för dessa lärare. Hittills under 2000-talet har det varit

lättare att få en anställning i förskolan än i grundskolan. Tyvärr kunde många av dessa med lärarexamen och lärarlegitimation inte antas då de inte hade varit anställda som förskollärare i åtta år. Nämnas bör också att om det varit möjligt för gruppen som varit anställda som förskollärare i mindre än 8 år att komplettera sin lärarexamen, enligt 2001 års examensordning, med en inriktning mot förskola omfattande 60 hp hade dessa sökande blivit behöriga också i förskola. Man kan fråga sig om inte denna möjlighet varit till gagn för att öka andelen behöriga förskollärare.

Om man varit anställd som förskollärare i 4/8 år eller längre och sökte till VAL rekommenderades man att ansöka om utökad förskollärarlegitimation direkt utan krav på komplettering i enlighet med behörighetsförordningen (SFS 2011:832).

Validering som metod för att säkerställa kompetens

Enligt den ovan beskrivna kvalitetssäkringsmodellen (figur 3) bedömer vi att vi i arbetet i huvudsak har uppfyllt de kriterier som uppställts: legitimitet och likvärdig bedömning, validitet och reliabilitet – relevans och tillit, rättssäkerhet och utvärdering. Den fråga som det finns behov att ytterligare fördjupa sig i gäller huruvida denna modell och valideringsunderlag verkligen ger den sökande tillräckligt stöd att visa sin kompetens och om det ger bedömarna tillräckligt underlag för att säkerställa att tillräcklig kompetens finns inom det förskolepedagogiska området. Det är svårt att utforma ett tillräckligt bra valideringsunderlag. Under processens gång har vi känt behov av att ändra och förtydliga våra instruktioner och frågeställningar för att ytterligare stödja de sökande att till fullo visa sin kompetens.

Vi inser att vi troligtvis inte har genomfört en optimal validering. Efter varje bedömningstillfälle har vi haft diskussioner och dragit slutsatser som föranlett omarbetning och förtydligande av valideringsinstrumentet. Arbetet med att genomföra validering kräver troligen ständig utveckling och förfining av de metoder som används.

Ett sätt att få en uppfattning om huruvida valideringen kunnat bedöma kompetenserna tillräckligt väl skulle kunna vara att följa upp hur väl studenterna i fråga har klarat kompletteringsutbildningen inom VAL. Det visar sig att de allra flesta hittills har klarat sina studier med godkända resultat vilket stärker intrycket av att studenterna hade tillräcklig kompetens när de påbörjade de avslutande studierna för att nå förskollärarexamen. I samtal med de lärare som undervisat dessa studenter bekräftas också detta och de framhåller studenternas ambitions- och kunskapsnivå.

Ytterligare ett sätt att utröna mer om detta hade varit att intervjua ett urval av de som genomfört valideringen med godkänt resultat och därmed kunnat påbörja studierna inom UVK. Då skulle vi kunnat få mer kunskapen om hur man som validand upplevt möjlighet att visa sitt kunnande i valideringsprocessen.

En del av valideringsunderlaget utgörs av arbetsgivarens uppgifter. Eftersom bedömarna inte träffar de sökande är dessa uppgifter absolut nödvändiga för en fullständig kartläggning av sökandes kompetenser likväl som för att säkerställa att valideringsunderlaget har skrivits av den sökande. Troligtvis skulle en intervju och ett arbetsplatsbesök ge ytterligare en möjlighet för validanden att på sin egen arbetsplats

visa sin förskolepedagogiska kompetens. Även ur bedömningshänseende skulle detta vara kvalitetsförstärkande. Detta skulle dock vara kostnads- och tidskrävande för lärosätena. Kanske vore det möjligt att göra besök där bedömningen är extra svår och eventuella tveksamheter råder.

Något förvånande upplevdes det att relativt många sökande valde att inte genomföra valideringen trots att de fick möjlighet till detta. Det har framkommit olika skäl till att inte genomföra valideringsuppgiften. En del uppfattade valideringsunderlaget som ett alltför omfattande och tidskrävande arbete och att stöd från förskolechef i form av tidsnedsättning i tjänsten saknades. Den sökande bedömde då att valideringsarbetet inte skulle kunna genomföras på utsatt tid. En annan grupp, framför allt de som redan hade genomgått en omfattande kompetensutveckling genom sin arbetsgivare och därmed fått lokal behörighet som förskollärare, genomförde inte heller valideringen. Denna grupp borde ha varit väl rustad att klara av valideringen. Vi ställer oss frågan om detta speglar legitimationskraven för att arbeta som förskollärare. Utifrån de erfarenheter vi i dag har efter tre genomförda valideringsomgångar inser vi att denna grupp kunde hanterats på ett för dem mera passande sätt. För en tredje grupp sökande var kanske valideringsunderlaget/frågorna helt enkelt för svårt och de insåg därmed att valideringen inte skulle kunna genomföras med godkänt resultat.

Slutord

I syftet att öka antalet behöriga förskollärare i skolan uppmärksammar vi att förordningen begränsar möjligheten att nå förskollärarexamen inom VALs ram för en grupp verksamma inom förskolan som har högskoleutbildning inom förskolepedagogiskt område. Det är också slående att personalen i förskolan har genomgått kompetensutveckling av många olika slag. Det rör sig ofta om att kunna möta de nya krav som ställs på yrkesutövandet i och med införandet av Lpfö-98 och de förändringar som samhällsutvecklingen kräver inom till exempel IT, migration och för elever i behov av särskilt stöd. Av ansökningarna framgår att personalen i förskolan är en grupp som är angelägen om att ständigt kompetensutveckla sig.

Vi vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram vikten av samarbete och samsyn mellan lärosätena för att säkerställa en likvärdig bedömning. Detta har medfört att bedömarna har kunnat fördjupa och vidareutveckla sin kompetens i valideringsarbete, som ställer stora krav både på validanden och på de som bedömer om kraven som ställts är uppfyllda. Arbetet har varit både lärorikt och stimulerande, men också ansvarsfullt, svårt och tidskrävande. I och med att förskollärarna inbegreps inom VAL med så begränsad kompletteringsmöjlighet tvingades vi till nytänkande och till att utveckla nya modeller för kompetensbedömning. Fortfarande är arbetet med att validera studenters kunnande och kompetens i sin begynnelse och under utveckling. En fråga i sammanhanget gäller ekonomisk ersättning för det omfattande arbete som validering innebär. Mycket arbete, svårigheter i bedömning och rädsla för att göra fel får dock inte vara ett hinder för att försöka synliggöra kunnande och kompetens.

Svensk författningssamling

SFS 2013:831

Utkom från trycket
den 19 november 2013

**Förordning
om dels fortsatt giltighet av förordningen
(2011:689) om vissa behörighetsgivande examina
för legitimation som lärare och förskollärare och
om högskoleutbildningar för vidareutbildning av
lärare som saknar lärarexamen, dels om ändring i
samma förordning;**

utfärdad den 7 november 2013.

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (2011:689) om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare som saknar lärarexamen

dels att förordningen, som gäller till och med den 30 juni 2018, ska fortsätta att gälla till och med den 30 juni 2020,

dels att nuvarande 10–15 §§ ska betecknas 11–16 §§ och att nuvarande 16 och 17 §§ ska betecknas 30 och 31 §§,

dels att rubriken till förordningen, 1, 3 och 7–9 §§ samt de nya 11–14 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 5 § ska lyda ”Utbildningar av lärare och förskollärare som saknar behörighetsgivande examen”,

dels att rubrikerna närmast före 11, 12, 13, 16 och 17 §§ ska sättas närmast före 12, 13, 14, 30 och 31 §§,

dels att det i förordningen ska införas fjorton nya paragrafer, 10 och 17–29 §§ samt närmast före 17, 19, 20, 23, 25, 27 och 29 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Förordning om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och förskollärare som saknar lärar- eller förskollärarexamen

1 § I denna förordning finns det bestämmelser om

1. utfärdande av vissa examina som kan vara behörighetsgivande för legitimation enligt 2 kap. 16 § skollagen (2010:800), och

2. högskoleutbildningar som anordnas med särskilda medel och som syftar till att erbjuda vidareutbildningar av lärare och förskollärare så att de uppnår en examen som kan vara behörighetsgivande för legitimation enligt 2 kap. 16 § skollagen.

3 § I högskolelagen (1992:1434) finns det grundläggande bestämmelser om högskoleutbildning.

Högskoleförordningen (1993:100) ska tillämpas om inte något annat följer av denna förordning.

Förordningen (2010:2021) om tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen ska tillämpas om inte något annat följer av denna förordning.

7 § Utbildningarna ska ges för att öka andelen lärare och förskollärare i skolan och förskolan som har en examen som kan vara behörighetsgivande för legitimation enligt 2 kap. 16 § skollagen (2010:800).

8 § För behörighet till utbildning enligt denna förordning gäller 9–11 §§ i stället för bestämmelserna om grundläggande och särskild behörighet i 7 kap. 5, 8–11, 25 och 28–31 a §§ högskoleförordningen (1993:100) samt 7 kap. 24 § högskoleförordningen i fråga om hänvisningen till 5 § samma kapitel.

Bestämmelserna om undantag från något eller några behörighetsvillkor i 7 kap. 3 § högskoleförordningen gäller även behörighetsvillkor som uppställs i denna förordning.

Första och andra styckena och 9–11 §§ gäller inte behörighet till utbildning som avses i förordningen (2010:2021) om tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen.

9 § Behörighet för utbildning enligt denna förordning som ska leda till en examen som kan vara behörighetsgivande för legitimation som lärare enligt 2 kap. 16 § skollagen (2010:800) har den som saknar en sådan examen, om han eller hon

1. på grund av tidigare högskoleutbildning, tidigare motsvarande utbildning eller arbetslivserfarenhet som lärare har förutsättningar att uppnå en behörighetsgivande examen för legitimation som lärare enligt denna förordning, och

2. är verksam som lärare hos en sådan huvudman som avses i 2 §.

10 § Behörighet för utbildning enligt denna förordning som ska leda till förskollärarexamen enligt 19 § har den som saknar en examen som kan vara behörighetsgivande för legitimation som förskollärare enligt 2 kap. 16 § skollagen (2010:800), om han eller hon

1. på grund av tidigare högskoleutbildning, tidigare motsvarande utbildning eller arbetslivserfarenhet som förskollärare har förutsättningar enligt denna förordning att uppnå en förskollärarexamen enligt 19 §, och

2. är verksam som förskollärare hos en sådan huvudman som avses i 2 §.

11 § Utöver det som följer av 9 eller 10 § gäller att den sökande ska ha gått igenom högskoleutbildning eller på något annat sätt ha förvärvat motsvarande kunskaper i sådan omfattning att en examen, som kan vara behörighetsgivande för legitimation enligt 2 kap. 16 § skollagen (2010:800), kan uppnås inom ramen för en utbildning enligt denna förordning.

12 § Vid urval ska hänsyn tas till de sökandes meriter. I stället för vad som anges om urval i 7 kap. 12 § andra stycket, 13–19, 23, 26, 27 och 32 §§ högskoleförordningen (1993:100) är urvalsgrunderna

1. andra särskilda prov än sådant högskoleprov som avses i 7 kap. 20 § högskoleförordningen,

2. tidigare utbildning, och

3. arbetslivserfarenhet.

Högskolan får meddela föreskrifter om vilka urvalsgrunder enligt första stycket som ska användas.

Vid i övrigt likvärdiga meriter får urval också göras enligt vad som anges i 7 kap. 12 § tredje stycket högskoleförordningen.

Första–tredje styckena gäller inte urval till utbildning som avses i förordningen (2010:2021) om tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen.

13 § Den som vill bli antagen till en utbildning enligt denna förordning ska anmäla det inom den tid och på det sätt som högskolan bestämmer.

Antagning till utbildningarna ska göras senast den 30 juni 2017.

14 § Utbildning enligt denna förordning som ska leda till en examen som kan vara behörighetsgivande för legitimation som lärare enligt 2 kap. 16 § skollagen (2010:800) får för en student sammanlagt omfatta högst 120 högskolepoäng.

Utbildning enligt denna förordning som ska leda till förskollärarexamen enligt 19 § ska för en student sammanlagt omfatta 30 högskolepoäng inom den utbildningsvetenskapliga kärnan.

Utbildningen ska anordnas på minst kvartstid. Om utbildningen ska leda till en examen som kan vara behörighetsgivande för legitimation som lärare, får den dock för en student pågå under högst fyra år.

Särskilda krav för examen för studenter med viss yrkeserfarenhet

Vilka studenter omfattas?

17 § I 19–22 och 25–29 §§ anges särskilda krav för att avlägga förskolläraryrkes-, grundläraryrkes-, ämnesläraryrkes- eller yrkeslärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100). Dessa krav gäller bara för studenter som

1. har arbetat i skolväsendet i en eller flera anställningar som lärare eller förskollärare under sammanlagt minst åtta läsår eller motsvarande under de senaste 15 åren före såväl den 1 juli 2015 som den dag utbildningen ska vara slutförd,

2. var anställda som lärare eller förskollärare i skolväsendet den 1 december 2013, och

3. inom ramen för utbildning enligt denna förordning har fullgjort studier inom den utbildningsvetenskapliga kärnan om 30 högskolepoäng.

18 § I 23, 24, 27 och 28 §§ anges särskilda krav för att avlägga ämnesläraryrkesexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100). Dessa krav gäller bara för studenter som

1. har en examen från en högskoleutbildning som varit avsedd att ge kompetens för yrkesverksamhet som pedagog i skolväsendet i något eller några av undervisningsämnena dans, teater eller rörelse och drama eller en motsvarande utländsk examen,

2. bedriver undervisning i skolväsendet som huvudsakligen avser det eller de ämnen som avses i 1,

- 3. har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare i skolväsendet eller med arbetsuppgifter som liknar undervisning inom skolväsendet,
- 4. var anställda som lärare i skolväsendet den 1 december 2013, och
- 5. inom ramen för utbildning enligt denna förordning har fullgjort studier inom den utbildningsvetenskapliga kärnan om 30 högskolepoäng.

Förskollärarexamen

19 § En student som avses i 17 § ska anses uppfylla kraven för förskollärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), om studenten har de kunskaper inom det förskolepedagogiska området som krävs enligt samma bilaga för en sådan examen.

Grundlärarexamen

20 § En student som avses i 17 § ska anses uppfylla kraven för grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), om studenten har de kunskaper inom det fritidspedagogiska området och de ämneskunskaper i det eller de undervisningsämnen som krävs enligt samma bilaga för en sådan examen.

21 § En student som avses i 17 § ska anses uppfylla kraven för grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), om studenten har de ämneskunskaper i de undervisningsämnen som krävs enligt samma bilaga för en sådan examen.

22 § En student som avses i 17 § ska anses uppfylla kraven för grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), om studenten har de ämneskunskaper i de undervisningsämnen som krävs enligt samma bilaga för en sådan examen.

Ämneslärarexamen som omfattar något eller några av ämnena dans, teater eller rörelse och drama

23 § En student som avses i 18 § ska anses uppfylla kraven för ämneslärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100).

För ämneslärarexamen som avses i första stycket är 6 kap. 5 § andra stycket högskoleförordningen och bilaga 4 till den förordningen inte tillämpliga.

En ämneslärarexamen som avses i första stycket ska anses omfatta ett eller två av undervisningsämnena dans eller teater eller bara undervisningsämnet rörelse och drama. Examen ska dock bara anses omfatta ett eller två av dessa ämnen, om studentens tidigare examen enligt 18 § 1 varit avsedd att ge kompetens för yrkesverksamhet som pedagog i ämnet.

24 § En ämneslärarexamen som avses i 23 § ska anses ha inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9, om den omfattar undervisningsämnet

rörelse och drama. Om examen omfattar ett eller två av undervisningsämnena dans eller teater, ska den anses ha inriktning mot arbete i gymnasieskolan.

SFS 2013:831

Ämneslärarexamen som kan omfatta även andra ämnen

25 § En student som avses i 17 § ska anses uppfylla kraven för ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), om studenten har de ämneskunskaper som krävs enligt samma bilaga för en sådan examen. Ämneskunskaperna ska avse ett, två eller tre undervisningsämnen i grundskolans årskurs 7–9.

För ämneslärarexamen som avses i första stycket är 6 kap. 5 § andra stycket högskoleförordningen och bilaga 4 till den förordningen inte tillämpliga.

En ämneslärarexamen som avses i första stycket ska anses omfatta det eller de undervisningsämnena som studenten enligt första stycket har tillräckliga ämneskunskaper i.

26 § En student som avses i 17 § ska anses uppfylla kraven för ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), om studenten har de ämneskunskaper som krävs enligt samma bilaga för en sådan examen. Ämneskunskaperna ska avse ett eller två undervisningsämnena i gymnasieskolan. Detta eller dessa ämnen får inte vara ett yrkesämne.

För ämneslärarexamen som avses i första stycket är 6 kap. 5 § andra stycket högskoleförordningen och bilaga 4 till den förordningen inte tillämpliga.

En ämneslärarexamen som avses i första stycket ska anses omfatta det eller de undervisningsämnena som studenten enligt första stycket har tillräckliga ämneskunskaper i.

Gemensamma bestämmelser om ämneslärarexamen

27 § Om ämneslärarexamen ska anses ha inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 enligt 24 eller 25 § och omfatta

1. ett undervisningsämne, ska den anses omfatta kursfordringar om 180 högskolepoäng och avläggas på grundnivå,

2. två av undervisningsämnena svenska, samhällskunskap eller musik, ska den anses omfatta kursfordringar om 270 högskolepoäng och avläggas på avancerad nivå,

3. två undervisningsämnena i en annan kombination än som avses i 2, ska den anses omfatta kursfordringar om 225 högskolepoäng och avläggas på grundnivå, eller

4. tre undervisningsämnena, ska den anses omfatta kursfordringar om 270 högskolepoäng och avläggas på avancerad nivå.

Examen ska anses omfatta en fördjupning om 90 högskolepoäng i det undervisningsämne som studenten har mest erfarenhet av att undervisa i eller störst omfattning av ämnesstudier i och om 45 högskolepoäng för varje övrigt undervisningsämne. Om studenten har lika stor erfarenhet av att undervisa eller lika stor omfattning av ämnesstudier i varje undervisningsämne, får han eller hon välja vilket av ämnena som ska anses omfatta 90 högskolepoäng. När examen ska anses omfatta två av undervisningsämnena svenska, sam-

hällskunskap eller musik, ska den dock anses omfatta 90 högskolepoäng i båda ämnena. Studenten får välja om det är hans eller hennes erfarenhet av att undervisa eller ämnesstudier som ska beaktas.

Utöver vad som följer av högskoleförordningen (1993:100) ska det av examensbeviset framgå vilken omfattning varje undervisningsämne ska anses ha.

28 § Om ämneslärarexamen ska anses ha inriktning mot arbete i gymnasieskolan enligt 24 eller 26 § och omfatta

1. ett undervisningsämne, ska den anses omfatta kursfordringar om 210 högskolepoäng och avläggas på grundnivå, eller

2. två av undervisningsämnena svenska, samhällskunskap eller musik, ska den anses omfatta kursfordringar om 330 högskolepoäng och avläggas på avancerad nivå, eller

3. två undervisningsämnen i en annan kombination än som avses i 2, ska den anses omfatta kursfordringar om 300 högskolepoäng och avläggas på avancerad nivå.

Examen ska anses omfatta en fördjupning om 120 högskolepoäng i det undervisningsämne som studenten har mest erfarenhet av att undervisa i eller störst omfattning av ämnesstudier i och, om det är fråga om två undervisningsämnen, 90 högskolepoäng i det andra ämnet. Om studenten har lika stor erfarenhet av att undervisa eller lika stor omfattning av ämnesstudier i båda undervisningsämnena, får han eller hon välja vilket av ämnena som ska anses omfatta 120 högskolepoäng. När examen ska anses omfatta två av undervisningsämnena svenska, samhällskunskap eller musik, ska den dock anses omfatta 120 högskolepoäng i båda ämnena. Studenten får välja om det är hans eller hennes erfarenhet av att undervisa eller ämnesstudier som ska beaktas.

Utöver vad som följer av högskoleförordningen (1993:100) ska det av examensbeviset framgå vilken omfattning varje undervisningsämne ska anses ha.

Yrkeslärarexamen

29 § En student som avses i 17 § ska anses uppfylla kraven för yrkeslärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), om studenten har sådana kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper som avses i 4 § förordningen (2010:2021) om tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen.

Denna förordning träder i kraft den 1 december 2013.

På regeringens vägnar

JAN BJÖRKLUND

Charlotte Abrahamsson
(Utbildningsdepartementet)

Svensk författningssamling

Förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100);

SFS 2013:1118Utkom från trycket
den 20 december 2013

utfärdad den 12 december 2013.

Regeringen föreskriver att bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100)¹ ska ha följande lydelse.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 februari 2014.
2. De äldre bestämmelserna ska tillämpas i fråga om förskolläraryrkes-, yrkeslärar-, grundlärar- eller ämneslärarexamen som utfärdas efter den 31 januari 2013, om den utbildning som examensbeviset omfattar i sin helhet har slutförts dessförinnan och studenten begär att få en sådan examen enligt de äldre bestämmelserna. Detta gäller till och med utgången av juni 2021.
3. Den som före den 1 februari 2014 har påbörjat en utbildning till förskolläraryrkes-, yrkeslärar-, grundlärar- eller ämneslärarexamen enligt de äldre bestämmelserna och den som dessförinnan har antagits till en sådan utbildning men fått anstånd till tid därefter med att påbörja utbildningen, har rätt att slutföra sin utbildning för att få en examen enligt de äldre bestämmelserna, dock längst till och med utgången av juni 2021.

På regeringens vägnar

MARIA ARNHOLM

Charlotte Abrahamsson
(Utbildningsdepartementet)

¹ Förordningen omtryckt 1998:1003.

EXAMENSORDNING

4. Examensbeskrivningar

EXAMINA PÅ GRUNDNIVÅ

YRKESEXAMINA

Förskollärarexamen

Omfattning

Förskollärarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 210 högskolepoäng.

För examen krävs att utbildningen omfattar följande områden: studier inom det förskolepedagogiska området om 120 högskolepoäng, utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt förskolans värdegrund, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- uppföljning och analys av lärande och utveckling, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Mål

För förskollärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som förskollärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För förskollärarexamen ska studenten

- visa sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen,
- visa sådana kunskaper i förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt,

- visa fördjupad kunskap om barns kommunikation och språkutveckling,
- visa kunskap om grundläggande läs-, skriv- och matematikinläring,
- visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för yrkesutövningen,
- visa kunskap om praktiska och estetiska läroprocesser,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, och
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia.

Färdighet och förmåga

För förskolläraryxamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att möta barnens behov av omsorg och att skapa förutsättningar, inbegripet genom lek och skapande verksamhet, för alla barn att lära och utvecklas,
- visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet,
- visa förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt,
- visa förmåga att ta till vara barns kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje barns lärande och utveckling,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera barns allsidiga lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och informera och samarbeta med vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra förskolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och

- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten tillägna sig färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För förskollärarexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot barn och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Självständigt arbete (examensarbete)

För förskollärarexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng inom det förskolepedagogiska området.

Övrigt

För förskollärarexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Högskoleingenjörsexamen

Yrkeslärarexamen

Omfattning

Yrkeslärarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 90 högskolepoäng.

För examen krävs att utbildningen omfattar följande områden: utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet och ämne.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- bedömning och betygssättning, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

För yrkeslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som yrkeslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För yrkeslärarexamen ska studenten

- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt samt visa kännedom om vuxnas lärande,
- visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för yrkesutövningen,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygssättning.

Färdighet och förmåga

För yrkeslärarexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat, för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet,
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,

- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten samt att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För yrkeslärarexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens både i yrkesämnet och i det pedagogiska arbetet.

Övrigt

För yrkeslärarexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

EXAMINA PÅ AVANCERAD NIVÅ

EXAMINA PÅ GRUNDNIVÅ ELLER AVANCERAD NIVÅ

Grundlärarexamen

Omfattning

Grundlärarexamen ges med tre inriktningar. Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem avläggs på grundnivå och uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng. Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 och grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 avläggs på avancerad nivå och uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 240 högskolepoäng.

För examen krävs att utbildningen omfattar följande områden: ämnes- och ämnesdidaktiska studier med relevans för undervisning i något av skolväsendets ämnen för vilket det finns en fastlagd kursplan, utbildningsvetenskaplig

kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet och ämne.

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem ska ämnes- och ämnesdidaktiska studier omfatta 90 högskolepoäng, varav 60 högskolepoäng inom det fritidspedagogiska området och 30 högskolepoäng i ett eller två praktiska eller estetiska ämnen.

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 ska ämnes- och ämnesdidaktiska studier omfatta 165 högskolepoäng i svenska, matematik, engelska, samhällsorienterande ämnen, naturorienterande ämnen och teknik. För svenska och matematik krävs minst 30 högskolepoäng i vardera ämne och för engelska krävs minst 15 högskolepoäng. Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning.

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 ska ämnes- och ämnesdidaktiska studier omfatta 165 högskolepoäng i svenska, matematik, engelska och ett valbart fördjupningsområde. För svenska, engelska och matematik krävs minst 30 högskolepoäng i vardera ämnet. Därutöver krävs 30 högskolepoäng i något av de av studenten valbara områdena:

1. naturorienterande ämnen och teknik,
2. samhällsorienterande ämnen, eller
3. ett eller två praktiska eller estetiska ämnen.

Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- bedömning och betygssättning, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Mål

För grundlärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som grundlärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem ska studenten

- visa sådana kunskaper inom det fritidspedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen,

- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det fritidspedagogiska området och inom det eller de ämnen som undervisningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt,

- visa kunskap om barns kommunikation och språkutveckling samt visa kännedom om grundläggande läs-, skriv- och matematikinläring,

- visa kunskap om praktiska och estetiska läroprocesser,

- visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen, och

- visa kunskap om bedömning av elevers lärande och utveckling.

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen,

- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt,

- visa fördjupad kunskap om grundläggande läs-, skriv- och matematikinläring och om barns kommunikation och språkutveckling,

- visa kännedom om praktiska och estetiska läroprocesser,

- visa kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen, och

- visa fördjupad kunskap om bedömning av elevers lärande och utveckling.

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen,

- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt,

- visa fördjupad kunskap om läs-, skriv- och matematikutveckling,

- visa kännedom om praktiska och estetiska läroprocesser,

- visa kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen, och

- visa fördjupad kunskap i bedömning och betygssättning.

För grundlärarexamen ska studenten också

- visa sådan kunskap om barns utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för yrkesutövningen,

- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, och

- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia.

Färdighet och förmåga

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem ska studenten

- visa fördjupad förmåga att stimulera till lärande och utveckling genom att erbjuda barnen en meningsfull och innehållsrik fritid,
- visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet, och
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det fritidspedagogiska området och inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 och för grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 ska studenten

- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet, och
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 ska studenten

- visa förmåga att kommunicera och reflektera kring frågor som rör identitet, sexualitet och samlevnad.

För grundlärarexamen ska studenten också

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
- visa förmåga att observera, dokumentera, analysera och bedöma elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och

- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten tillägna sig färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För grundlärares examen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Självständigt arbete (examensarbete)

För grundlärares examen med inriktning mot arbete i fritidshem ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng inom det fritidspedagogiska området.

För grundlärares examen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 och för grundlärares examen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng eller två sådana arbeten om vardera minst 15 högskolepoäng i ett eller två av de ämnen som studeras inom respektive inriktning.

Övrigt

Av examensbeviset ska det framgå vilken inriktning studenten har fullgjort och vilket eller vilka undervisningsämnen som examen omfattar.

För grundlärares examen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Ämneslärares examen

Omfattning

Ämneslärares examen ges med två inriktningar. Ämneslärares examen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 avläggs på avancerad nivå och uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 270 högskolepoäng. Ämneslärares examen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan avläggs på avancerad nivå och uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 300 eller, när så krävs, 330 högskolepoäng.

För examen krävs att utbildningen omfattar följande områden: ämnes- och ämnesdidaktiska studier med relevans för undervisning i något av skolväsendets ämnen för vilket det finns en fastlagd kurs- eller ämnesplan, utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet och ämne.

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 ska utbildningen omfatta ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 195 högskolepoäng i tre undervisningsämnen. Om undervisningsämnet musik eller bild ingår i utbildningen, kan examen dock omfatta ämnesstudier i två eller tre undervisningsämnen. När två av undervisningsämnena svenska, samhällskunskap eller musik ingår i utbildningen omfattar examen ämnesstudier endast i dessa två undervisningsämnen. Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning. Utbildningen ska omfatta minst en fördjupning om 90 högskolepoäng i relevant ämne eller ämnesområde. För varje övrigt ämne som ingår i examen krävs minst 45 högskolepoäng. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs dock alltid 90 högskolepoäng inom de ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen.

Inriktningen ges med ett begränsat antal ämneskombinationer.

För ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan ska utbildningen omfatta ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 225 eller, när så krävs, 255 högskolepoäng i två undervisningsämnen. Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning. Utbildningen ska omfatta en fördjupning om 120 högskolepoäng i relevant ämne eller ämnesområde och en fördjupning om 90 högskolepoäng. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs dock alltid 120 högskolepoäng inom de ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen.

Inriktningen ges med ett begränsat antal ämneskombinationer.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- bedömning och betygssättning, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Mål

För ämneslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som ämneslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i årskurs 7–9 ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen ska studenten också

- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser samt visa kännedom om vuxnas lärande,

- visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,

- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser,

- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,

- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och

- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygssättning.

Färdighet och förmåga

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,

- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik,

- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,

- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser,

- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,

- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,

- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,

- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,

- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,

- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Självständigt arbete (examensarbete)

För ämneslärarexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort minst ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng eller minst två sådana arbeten om vardera minst 15 högskolepoäng i ett eller två av de ämnen som studeras inom utbildningen.

Övrigt

Av examensbeviset ska det framgå vilken inriktning studenten har fullgjort och vilket eller vilka undervisningsämnen som examen omfattar.

För ämneslärarexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Kompletterande pedagogisk utbildning

En student som har gått igenom kompletterande pedagogisk utbildning kan avlägga ämneslärarexamen på grundnivå eller avancerad nivå. I förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen finns det bestämmelser om de krav som studenten ska uppfylla för en sådan examen.

EXAMINA PÅ FORSKARNIVÅ

Kompetenskartläggning för validering – förskollärarexamen VAL ht 14

Till _____

VALnummer: _____

Vi har gått igenom din ansökan och ser att du inte fullt ut uppfyller kraven på 120 hp inom det förskolepedagogiska området. Vi har därför beslutat att validering ska ske och underlag för kompetenskartläggning inför validering kommer i detta brev. **Fullständigt valideringsunderlag ska vara lärosätet tillhanda senast den 28 augusti, 2014.** Se adress längst ner på detta dokument. Eventuellt tillkommande intervju/prov genomförs under september månad efter särskild kallelse. Vid godkända resultat kommer du att kunna påbörja dina studier v.40.

Behörighet för antagning

För att bli antagen till VAL-ht 14 med inriktning mot Förskollärarexamen krävs följande:

1. Att man varit anställd som och arbetat som förskollärare i minst 8 år, eller motsvarande, under de senaste 15 åren (före den 1 juli 2015 eller när utbildningen avslutas om det är före detta datum).
2. Att man var anställd som förskollärare den 1 december, 2013.
3. **Att man kan visa att man har de kunskaper och färdigheter inom det förskolepedagogiska området som krävs i examensordningen för FÖRSKOLLÄRAREXAMEN (SFS 2013:1118).**

Under förutsättningen att ovanstående villkor uppfylls kan man läsa 30 högskolepoäng inom Utbildningsvetenskaplig kärna för att nå en Förskollärarexamen.

Hur säkerställs att villkoren ovan uppfylls?

De båda första villkoren (1 och 2 ovan) har du styrkt genom anställningsintyg som din arbetsgivare skrivit under.

För att visa att du har de kunskaper och färdigheter inom det förskolepedagogiska området som krävs för Förskollärarexamen krävs följande:

1. **Att du med godkänt resultat genomfört validering enligt detta dokument.**
2. **Att din arbetsgivare tillstyrker det du skrivit i din validering enligt särskilt intyg nedan.**
3. **Att du vid en eventuell intervju/prov kunnat visa den kompetens som krävs.**

Den sökandes uppgifter / Kompetenskartläggning - Validering

Nedan finns ett antal mål, tagna ur examensordningen för Förskollärarexamen, SFS 2013:1118, och ett mål som relaterar till Läroplanen för förskolan (Lpfö-98 rev. 2010). För att vi ska kunna utfärda en Förskollärarexamen krävs att du kan visa att du uppfyller de mål som finns för denna examen. Ett antal mål hör till utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) och de finns inte med här. Att du uppfyller de målen provas i de 30 hp du ska läsa inom UVK. De mål som provas här hör till det förskolepedagogiska området.

Beskriv din kompetens och ge exempel från ditt arbete på hur du uppfyller målet. Du ska visa att du har:

- sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen och visa förmåga att tillämpa dessa i arbetet

- sådana kunskaper i förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt och visa förmåga att tillämpa dessa i arbetet

Tänk på att du ska visa att de kunskaper och förmågor du har också har anknytning till vetenskap och beprövad erfarenhet. Texten ska alltså både beskriva dina erfarenheter och kunskaper och innehålla analys och reflektion kring hur dessa förhåller sig till forskning/teori. Om du vill får du gärna bifoga en portfolio (en sammanställning) av dokumentation över arbete som du utfört på din förskola och som du tycker styrker din text. Tänk då på att kommentera allt som du bifogar eller att i din text kommentera det du bifogar.

Omfattningen av din text får du själv bestämma. Målet är att du ska vara så tydlig att vi ser att du har den kompetens som efterfrågas!

Vi kommer att bedöma svaren på tre olika nivåer:

1. Svaren visar att du uppfyller behörighetskraven, du antas då till VAL.
2. Det är oklart om svaren visar att du uppfyller behörighetskraven och det finns områden som behöver kompletteras och/eller förtydligas. Du kommer då att få komplettera din kompetenskartläggning och/eller genomföra en intervju/prov.
3. Svaren visar inte att behörighetskraven uppfylls och du kommer då inte att antas till VAL.

5 uppgifter att besvara – Mål i förskollärarexamen som också relaterar till Lpfö-98.

Beskriv och visa att du:

1. har fördjupad kunskap om barns kommunikation och språkutveckling
2. har kunskap om grundläggande läs-, skriv- och matematikinlärning
3. har sådan kunskap om naturvetenskap och teknik som behövs för att arbeta i enlighet med Lpfö-98
4. har fördjupad förmåga att möta barnens behov av omsorg och skapa förutsättningar, inbegripet genom lek och skapande verksamhet, för alla barn att lära och utvecklas, samt att du har förmåga att ta till vara barns kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje barns lärande och utveckling
5. har förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna.

När det gäller denna fråga godkänner vi genomförd PIM-utbildning /Myndigheten för skolutveckling/ om Diplom kan uppvisas, eller annan likvärdig utbildning. Ange i så fall vilken utbildning du vill hänvisa till och bifoga handlingar som styrker detta (kursplan, kursbeskrivning, kursintyg, diplom eller motsvarande dokument).

Anvisningar för arbete med kompetenskartläggning- validering

Svara på de olika frågorna på separata papper. Fäst ihop de olika pappren så att varje fråga bildar en liten mapp. Skicka med intyg över kortare kurser, kompetensutvecklingssatsningar mm. Tänk på att det är Du som ska visa att du har kompetens för förskollärarexamen. Gör gärna en liten kompetensportfölj/ portfolio, som tidigare nämnts, där du lägger ner dokumentation (kan vara foton, barnens arbete, bilder etc.) över arbete som du genomfört i förskolan, för att ytterligare förstärka bilden av din kompetens vid de olika frågorna. Till varje sak du lägger ner måste du skriva någon text samt ange vilken fråga det gäller.

När det står i frågan att man **ska visa kunskap** innebär detta att man måste visa att man vet VARFÖR man arbetar på ett visst sätt i förskolan. Vilken forskning (teori) finns bakom utformandet av arbetet? Om man t ex arbetar med rim och ramsor eller högläsning etc. ska du kunna visa att du känner till forskning och beprövad erfarenhet som ligger till grund för arbetet. Du ska också visa att du har förmåga att genomföra arbetet! När det står att du **ska visa förmåga** är betoningen på att visa att du kan arbeta så att du uppfyller målet. Men även här bör det finnas knytning till läroplanen, forskning etc. **Fördjupad kunskap eller förmåga innebär större krav!**

Om du har högskoleutbildning som du bedömer motsvarar kraven för någon av frågorna 1-3 kan du hänvisa till kursen i stället för att svara på frågan. Du måste då bifoga kursplanen med litteraturlista samt intyg över godkänd kurs. Du kan t ex ha läst en kurs "Läs-, skriv- och matematikinläring, xx hp" och bedömer att den motsvarar kraven för fråga 2. Moment av mindre omfattning, som ingår i olika kurser, kan vanligtvis inte utgöra tillräckligt underlag.

Här nedan finns exempel på litteratur som du kan använda om du behöver:

Läroplan för förskolan Lpfö 98 www.skolverket.se

Språk, läs, skriv - en av följande:

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön: från ord till mening* Lund: Studentlitteratur

Fast, Carina (2011). *Att läsa och skriva i förskolan* Lund: Studentlitteratur

Lindö, Rigmor (2009). *Det tidiga språkbudet* Lund: Studentlitteratur

Matematik

Heiberg Solem, Ida & Lie Reikerås, Elin K. (2004). *Det matematiska barnet* Stockholm: Natur & Kultur

Naturvetenskap och teknik

Elfström, Ingela, Nilsson, Bodil, Sterner, Lillemor och Wehner, Godé, Christina (2008). *Barn och naturvetenskap – upptäcka, utforska och lära i förskola och skola* Stockholm: Liber

Bjurulf, Veronica (2013). *Teknikdidaktik i förskolan* Lund: Studentlitteratur

Förskoledidaktik

Klerfelt, Anna & Qvarsell, Birgitta (2012). *Kultur, estetik och barns rätt i pedagogiken* Malmö: Gleerups

Åberg, Ann & Lenz Taguchi, Hillevi (2005). *Lyssnandets pedagogik – etik, demokrati i pedagogiskt arbete* Stockholm: Liber

Haugen, Synnöve, Lökken, Gunvor & Röthle, Monica (2006). *Småbarnspedagogik – Fenomenologiska och estetiska förhållningssätt* Stockholm: Liber

(Detta är exempel på litteratur. Naturligtvis finns det ett stort urval inom varje område. Om du vill använda fler böcker kan du söka på olika lärosätens hemsidor – kursplaner i förskolläraryrket.)

Kompetensbedömning

Det arbete som vidtar sedan du skickat in ditt underlag.

Samlad bedömning av allt det du skickat in samt de högskolepoäng du har sker i relation till examensmålen för förskollärarexamen, 2011 (SFS 2013:1118), samt Läroplan för Förskolan.

Kompetensbedömningen sker i nationellt samarbete för likvärdig och rättssäker bedömning. (VAL-projektet är ett nationellt uppdrag som regeringen givit till 8 lärosäten i Sverige.)

Preliminär tidsplan: Kompetensbedömning sker under september månad. (Eventuella intervjuer eller prov sker under senare delen av september efter särskild kallelse.) Beslut om antagning respektive avslag skickas prel. ut under v. 39. Kursstart omkring v. 40. (Eventuellt kommer vi på grund av det stora antalet sökanden att erbjuda kursstart också vid senare tillfälle, i början av 2015.)

I det antagningsbeslut du får framgår att du **efter godkända studier inom UVK 30 hp** (Utbildningsvetenskaplig kärna) får tillgodoräkna ytterligare 30 hp inom UVK, 120 hp inom Förskolepedagogiskt område och 30 hp Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och därmed uppfyller kraven för att ansöka om förskollärarexamen.

Det här bedömer vi i uppgifterna

	Resonemangen är tillräckligt omfattande och innehåller anknytning till relevant teori och forskning	Resonemangen har tydlig koppling till Lpfö	Exemplifierar med konkreta beskrivningar från den förskolepedagogiska verksamheten	God språkbehandling
Fråga 1				
Fråga 2				
Fråga 3				
Fråga 4				
Fråga 5				

Arbetsgivarens uppgifter

Sökandes namn: _____

Sökandes arbetsplats: _____

Jag har tagit det av den beskrivning av kunskaper och färdigheter som den sökande ovan har sammanställt och avger följande yttrande

- ☐ A: Jag tillstyrker helt den sökandes beskrivning av sin kompetens som överensstämmer med min uppfattning om den sökandes kompetens
- ☐ B: Jag tillstyrker delvis den sökandes beskrivning av sin kompetens (se nedan för kommentar)
- ☐ C: Jag kan inte tillstyrka den sökandes beskrivning av sin kompetens ovan (se nedan för kommentar)

Om du ovan markerat alternativen B eller C är vi tacksamma om du kan ange inom vilka områden du uppfattar att det saknas kompetens:

Ort och datum

Namn och titel (förskolechef etc.)

Kontaktuppgifter: Namn och Adress

E-post adress:

Telefonnummer:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Detta yttrande kan fogas till de handlingar som den sökande sammanställer eller sändas separat till nedanstående adress, senast den 28 augusti. Det går bra att använda baksidan om du vill skriva mer!

Kompetenskartläggning för validering – förskollärarexamen VAL vt 15

Till

Personnummer:

Vi har gått igenom din ansökan och ser att du inte fullt ut uppfyller kraven på 120 hp inom det förskolepedagogiska området. Vi har därför beslutat att validering ska ske och underlag för kompetenskartläggning inför validering kommer i detta brev. **Fullständigt valideringsunderlag ska vara lärosätet tillhanda senast den 10 mars, 2015.** Se adress längst ner på detta dokument. Eventuellt tillkommande intervju/prov genomförs under april 2015 efter särskild kallelse. Vid godkända resultat kommer du att kunna påbörja dina studier ht15.

Behörighet för antagning

För att bli antagen till VAL-ht 15 med inriktning mot Förskollärarexamen krävs följande:

1. Att man varit anställd som och arbetat som förskollärare i minst 8 år, eller motsvarande, under de senaste 15 åren (före den 1 juli 2015 eller när utbildningen avslutas om det är före detta datum).
2. Att man var anställd som förskollärare den 1 december, 2013.
3. **Att man kan visa att man har de kunskaper och färdigheter inom det förskolepedagogiska området som krävs i examensordningen för FÖRSKOLLÄRAREXAMEN (SFS 2013:1118).**

Under förutsättningen att ovanstående villkor uppfylls kan man läsa 30 högskolepoäng inom Utbildningsvetenskaplig kärna för att nå en Förskollärarexamen.

Hur säkerställs att villkoren ovan uppfylls?

De båda första villkoren (1 och 2 ovan) har du styrkt genom anställningsintyg som din arbetsgivare skrivit under.

För att visa att du har de kunskaper och färdigheter inom det förskolepedagogiska området som krävs för Förskollärarexamen krävs följande:

1. **Att du med godkänt resultat genomfört validering enligt detta dokument.**
2. **Att din arbetsgivare tillstyrker det du skrivit i din validering enligt särskilt intyg nedan.**
3. **Att du vid en eventuell intervju/prov kunnat visa den kompetens som krävs.**

Den sökandes uppgifter / Kompetenskartläggning - Validering

Nedan finns ett antal mål, tagna ur examensordningen för Förskollärarexamen, SFS 2013:1118, och ett mål som relaterar till Läroplanen för förskolan (Lpfö-98 rev. 2010). För att vi ska kunna utfärda en Förskollärarexamen krävs att du kan visa att du uppfyller de mål som finns för denna examen. Ett antal mål hör till utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) och de finns inte med här. Att du uppfyller de målen prövas i de 30 hp du ska läsa inom UVK. De mål som prövas här hör till det förskolepedagogiska området.

Beskriv din kompetens och ge exempel från ditt arbete på hur du uppfyller målet. Du ska visa att du har:

- sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen och visa förmåga att tillämpa dessa i arbetet

- sådana kunskaper i förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt och visa förmåga att tillämpa dessa i arbetet

Tänk på att du ska visa att de kunskaper och förmågor du har också har anknytning till vetenskap och beprövad erfarenhet. Texten ska alltså både beskriva dina erfarenheter och kunskaper och innehålla analys och reflektion kring hur dessa förhåller sig till forskning/teori. Om du vill får du gärna bifoga en portfolio (en sammanställning) av dokumentation över arbete som du utfört på din förskola och som du tycker styrker din text. Tänk då på att kommentera allt som du bifogar eller att i din text kommentera det du bifogar.

Omfattningen av din text får du själv bestämma. Målet är att du ska vara så tydlig att vi ser att du har den kompetens som efterfrågas!

Vi kommer att bedöma svaren på tre olika nivåer:

1. Svaren visar att du uppfyller behörighetskraven, du antas då till VAL.
2. Det är oklart om svaren visar att du uppfyller behörighetskraven och det finns områden som behöver kompletteras och/eller förtydligas. Du kommer då att få komplettera din kompetenskartläggning och/eller genomföra en intervju/prov.
3. Svaren visar inte att behörighetskraven uppfylls och du kommer då inte att antas till VAL.

Valideringsuppgifter

Nedanstående markerade uppgifter svarar mot mål i förskollärarexamen och relaterar även till Lpfö-98. Dessa behöver du besvara för att vi ska kunna bedöma att du uppfyller kraven för examensordningen.

När det står i frågan att man ska **visa kunskap** innebär detta att man måste visa att man vet VARFÖR man arbetar på ett visst sätt i förskolan. Vilken forskning (teori) finns bakom utformandet av arbetet? Om man t ex arbetar med rim och ramsor eller högläsning etc. ska du kunna visa att du känner till forskning och beprövad erfarenhet som ligger till grund för arbetet. Men även här bör det finnas knytning till läroplanen, forskning etc. **Fördjupad kunskap** innebär större krav.

När det står att du ska **visa förmåga** är betoningen på att visa att du kan arbeta så att du uppfyller målet. Du ska alltså visa att du har förmåga att genomföra arbetet! **Fördjupad förmåga** innebär större krav.

Beskriv och visa att du:

1. har fördjupad **kunskap** om barns kommunikation och språkutveckling
2. har **kunskap** om grundläggande läs- och skrivinlärning
3. har **kunskap** om grundläggande matematikinlärning
4. har sådan **kunskap** om naturvetenskap som behövs för att arbeta i enlighet med Lpfö-98
5. har sådan **kunskap** om teknik som behövs för att arbeta i enlighet med Lpfö-98
6. har fördjupad **förmåga** att möta *varje* barns behov av omsorg och skapa förutsättningar, inbegripet genom lek och skapande verksamhet, för *alla* barn att lära och utvecklas.
7. har **förmåga** att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna. *När det gäller denna fråga godkänner vi genomförd PIM-utbildning /Myndigheten för skolutveckling/ om Diplom kan uppvisas, eller annan likvärdig utbildning. Ange i så fall vilken utbildning du vill hänvisa till och bifoga handlingar som styrker detta (kursplan, kursbeskrivning, kursintyg, diplom eller motsvarande dokument).*

Anvisningar för arbete med kompetenskartläggning- validering

Svara på de olika uppgifterna på separata papper. Fäst ihop de olika pappren så att varje uppgift bildar en liten mapp. Skicka med intyg över kortare kurser, kompetensutvecklingssatsningar mm. Tänk på att det är Du som ska visa att du har kompetens för förskollärarexamen. Gör gärna en liten kompetensportfölj/ portfolio, som tidigare nämnts, där du lägger ner dokumentation (kan vara foton, barnens arbete, bilder etc.) över arbete som du genomfört i förskolan, för att ytterligare förstärka bilden av din kompetens vid de olika uppgifterna. Till varje sak du lägger ner måste du skriva någon text samt ange vilken fråga det gäller.

Om du har högskoleutbildning som du bedömer motsvarar kraven för någon av uppgifterna kan du hänvisa till kursen i stället för att genomföra uppgiften. Du måste då bifoga kursplan med litteraturlista samt intyg över godkänd kurs. Du kan t ex ha läst en kurs "Läs- och skrivinläring, xx hp" och bedömer att den motsvarar kraven för den uppgiften. **Moment av mindre omfattning, som ingår i olika kurser, kan vanligtvis inte utgöra tillräckligt underlag.**

Här nedan finns exempel på litteratur som du kan använda om du behöver. Om du vill använda fler böcker kan du söka på olika lärosätens hemsidor – kursplaner i förskolläraryrket.

Läroplan för förskolan Lpfö 98 www.skolverket.se

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön: från ord till mening* Lund: Studentlitteratur
Fast, Carina (2011). *Att läsa och skriva i förskolan* Lund: Studentlitteratur

Lindö, Rigmor (2009). *Det tidiga språkbudet* Lund: Studentlitteratur

Heiberg Solem, Ida & Lie Reikerås, Elin K. (2004). *Det matematiska barnet* Stockholm: Natur & Kultur

Elfström, Ingela, Nilsson, Bodil, Sterner, Lillemor och Wehner, Godé, Christina (2008). *Barn och naturvetenskap – upptäcka, utforska och lära i förskola och skola* Stockholm: Liber

Bjurulf, Veronica (2013). *Teknikdidaktik i förskolan* Lund: Studentlitteratur

Förskoledidaktik

Klerfelt, Anna & Qvarsell, Birgitta (2012). *Kultur, estetik och barns rätt i pedagogiken* Malmö: Gleerups

Åberg, Ann & Lenz Taguchi, Hillevi (2005). *Lyssnandets pedagogik – etik, demokrati i pedagogiskt arbete* Stockholm: Liber

Haugen, Synnöve, Lökken, Gunvor & Röthle, Monica (2006). *Småbarnspedagogik – Fenomenologiska och estetiska förhållningssätt* Stockholm: Liber

Kompetensbedömning

Det arbete som vidtar sedan du skickat in ditt underlag.

Samlad bedömning av allt det du skickat in samt de högskolepoäng du har sker i relation till examensmålen för förskollärarexamen, 2011 (SFS 2013:1118), samt Läroplan för Förskolan.

Kompetensbedömningen sker i nationellt samarbete för likvärdig och rättssäker bedömning. (VAL-projektet är ett nationellt uppdrag som regeringen givit till 8 lärosäten i Sverige.)

Preliminär tidsplan: Kompetensbedömning sker under mars månad. (Eventuella intervjuer eller prov sker under april efter särskild kallelse.) Beslut om antagning respektive avslag skickas prel. ut under mitten av april. Kursstart ht 2015.

I det antagningsbeslut du får framgår att du **efter godkända studier inom UVK 30 hp** (Utbildningsvetenskaplig kärna) får tillgodoräkna ytterligare 30 hp inom UVK, 120 hp inom Förskolepedagogiskt område och 30 hp Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och därmed uppfyller kraven för att ansöka om förskollärarexamen.

Det här bedömer vi i uppgifterna

	Resonemangen är tillräckligt omfattande och innehåller anknytning till relevant teori och forskning	Resonemangen har tydlig koppling till Lpfö	Exemplifierar med konkreta beskrivningar från den förskolepedagogiska verksamheten	God språkbehandling
Fråga 1				
Fråga 2				
Fråga 3				
Fråga 4				
Fråga 5				
Fråga 6				
Fråga 7				

Förskolechefens uppgifter

Sökandes namn: _____

Sökandes arbetsplats: _____

Jag har tagit del av den beskrivning av kunskaper och färdigheter som den sökande ovan har sammanställt och avger följande yttrande

- ☐ A: Jag tillstyrker helt den sökandes beskrivning av sin kompetens som överensstämmer med min uppfattning om den sökandes kompetens
- ☐ B: Jag tillstyrker delvis den sökandes beskrivning av sin kompetens (se nedan för kommentar)
- ☐ C: Jag kan inte tillstyrka den sökandes beskrivning av sin kompetens ovan (se nedan för kommentar)

Om du ovan markerat alternativen B eller C är vi tacksamma om du kan ange inom vilka områden du uppfattar att det saknas kompetens:

Ort och datum _____

Underskrift: _____

Namnförtydligande och titel (förskolechef etc.) _____

Kontaktuppgifter:

Namn _____ Telefonnummer _____

Adress _____

E-postadress _____

Detta yttrande kan fogas till de handlingar som den sökande sammanställer eller sändas separat till nedanstående adress, senast den **10 mars 2015**. Det går bra att använda baksidan om du vill skriva mer!

Kompetenskartläggning för validering – förskollärarexamen VAL ht 15

Namn

Personnummer

Vi har gått igenom din ansökan och ser att du inte fullt ut uppfyller kraven på 120 hp inom det förskolepedagogiska området. Vi har därför beslutat att validering ska ske och underlag för kompetenskartläggning inför validering kommer i detta brev. **Fullständigt valideringsunderlag ska vara lärosätet tillhanda senast den 17 augusti 2015.** Se adress längst ner på detta dokument. Eventuellt tillkommande intervju/prov genomförs under augusti/september 2015 efter särskild kallelse. Vid godkända resultat kommer du att kunna påbörja dina studier ht15.

Behörighet för antagning

För att bli antagen till VAL-ht 15 med inriktning mot Förskollärarexamen krävs följande:

1. Att man varit anställd som och arbetat som förskollärare i minst 8 år, eller motsvarande, under de senaste 15 åren (före den 1 juli 2015).
2. Att man var anställd som förskollärare den 1 december 2013.
3. Att man kan visa att man har de kunskaper och färdigheter inom det förskolepedagogiska området som krävs i examensordningen för FÖRSKOLLÄRAREXAMEN (SFS 2013:1118).

Under förutsättningen att ovanstående villkor uppfylls kan man läsa 30 högskolepoäng inom Utbildningsvetenskaplig kärna för att nå en Förskollärarexamen.

Hur säkerställs att villkoren ovan uppfylls?

De båda första villkoren (1 och 2 ovan) har du styrkt genom anställningsintyg som din arbetsgivare skrivit under.

För att visa att du har de kunskaper och färdigheter inom det förskolepedagogiska området som krävs för Förskollärarexamen krävs följande:

1. Att du med godkänt resultat genomfört validering enligt detta dokument.
2. Att din arbetsgivare tillstyrker det du skrivit i din validering enligt särskilt intyg nedan.
3. Att du vid en eventuell intervju/prov kunnat visa den kompetens som krävs.

Den sökandes uppgifter/Kompetenskartläggning - Validering

Nedan finns ett antal mål, tagna ur examensordningen för Förskollärarexamen, SFS 2013:1118, och ett mål som relaterar till Läroplanen för förskolan (Lpfö98 rev 2010 upplaga 2). För att vi ska kunna utfärda en Förskollärarexamen krävs att du kan visa att du uppfyller de mål som finns för denna examen. Ett antal mål hör till utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) och de finns inte med här. Att du uppfyller de målen prövas i de 30 hp du ska läsa inom UVK. De mål som prövas här hör till det förskolepedagogiska området.

Beskriv din kompetens och ge exempel från ditt arbete på hur du uppfyller målet. Du ska visa att du har:

- sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen och visa förmåga att tillämpa dessa i arbetet

- sådana kunskaper i förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt och visa förmåga att tillämpa dessa i arbetet

Omfattningen av din text får du själv bestämma. Målet är att du ska vara så tydlig att vi ser att du har den kompetens som efterfrågas!

Vi kommer att bedöma svaren på tre olika nivåer:

1. Svaren visar att du uppfyller behörighetskraven, du antas då till VAL.
2. Det är oklart om svaren visar att du uppfyller behörighetskraven och det finns områden som behöver kompletteras och/eller förtydligas. Du kommer då att få komplettera din kompetenskartläggning och/eller genomföra en intervju/prov.
3. Svaren visar inte att behörighetskraven uppfylls och du kommer då inte att antas till VAL.

Valideringsuppgifter

Nedanstående markerade uppgifter svarar mot mål i förskollärarexamen och relaterar även till Lpfö-98. Dessa behöver du besvara för att vi ska kunna bedöma att du uppfyller kraven för examensordningen.

När det står i frågan att man ska **visa kunskap** innebär detta att man måste visa att man vet VARFÖR man arbetar på ett visst sätt i förskolan. Vilken forskning (teori) finns bakom utformandet av arbetet? Om man t ex arbetar med rim och ramsor eller högläsning etc. ska du kunna visa att du känner till forskning och beprövad erfarenhet som ligger till grund för arbetet. **Fördjupad kunskap** innebär större krav.

När det står att du ska **visa förmåga** är betoningen på att visa att du kan arbeta så att du uppfyller målet. Du ska alltså visa att du har förmåga att genomföra arbetet! **Fördjupad förmåga** innebär större krav.

Utifrån vår erfarenhet som granskare har vi sett att många skriver bra och rika beskrivningar av sitt arbete, men att man tappar anknytning till forskning och teorier. Fokus har legat på "*att göra*". Vi vill gärna hjälpa dig att även fokusera på *varför du gör som du gör*. Arbetet på förskolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Om du vill får du gärna bifoga en portfolio (en sammanställning) av dokumentation över arbete som du utfört på din förskola och som du tycker styrker din text. Tänk då på att kommentera allt som du bifogar eller att i din text kommentera det du bifogar.

När det står i frågorna nedan att du ska beskriva grundläggande begrepp så handlar det både om ämnesbegrepp och didaktiska begrepp. I varje ämne finns ett antal centrala begrepp som man själv måste ha kunskap om. Om du vill beskriva ämnesområdet ekologi/samspel i naturen/hållbar utveckling som exempel på fråga 4, så behöver du beskriva ämnesbegrepp som t ex kretslopp, livscykler mm. Ett annat exempel kan vara inom matematik där exempel på sådana begrepp kan vara tal, taluppfattning, mönster, problemlösning mm. (Notera att detta bara är exempel och att det finns fler grundläggande begrepp inom ämnena.) Dessutom finns det också didaktiska centrala begrepp som handlar om sätt att arbeta, hur barn lär och utvecklas i relation till ämnet och hur vi kan hjälpa dem vidare i sitt lärande osv.

Beskriv och visa att du:

1. har **fördjupad kunskap** om barns kommunikation och talspråkutveckling
 - Vad är ditt uppdrag enligt Lpfö98 i relation till det ämnesområde som uppgiften handlar om?
 - Beskriv först de grundläggande begrepp som du som förskollärare själv måste kunna för att "undervisa" barnen. Vilka forskare/vilken forskning/vilka teorier finns inom området? En teori är en sorts karta över verkligheten som förklarar hur något är/ eller sker. Finns det olika uppfattningar? Utveckla gärna hur du själv arbetar utifrån forskningen.
2. har **kunskap** om grundläggande läs- och skrivinlärning
 - Vad är ditt uppdrag enligt Lpfö98 i relation till det ämnesområde som uppgiften handlar om?
 - Beskriv först de grundläggande begrepp som du som förskollärare själv måste kunna för att "undervisa" barnen. Vilka forskare/vilken forskning/vilka teorier finns inom området? En teori är en sorts karta över verkligheten som förklarar hur något är/ eller sker. Finns det olika uppfattningar? Utveckla gärna hur du själv arbetar utifrån forskningen.
3. har **kunskap** om grundläggande matematikinlärning
 - Vad är ditt uppdrag enligt Lpfö98 i relation till det ämnesområde som uppgiften handlar om?
 - Beskriv först de grundläggande begrepp som du som förskollärare själv måste kunna för att "undervisa" barnen. Vilka forskare/vilken forskning/vilka teorier finns inom området? En teori är en sorts karta över verkligheten som förklarar hur något är/ eller sker. Finns det olika uppfattningar? Utveckla gärna hur du själv arbetar utifrån forskningen.

4. har sådan **kunskap** om naturvetenskap som behövs för att arbeta i enlighet med Lpfö98.
 - Vad är ditt uppdrag enligt Lpfö98 i relation till det ämnesområde som uppgiften handlar om?
 - Beskriv först de grundläggande begrepp som du som förskollärare själv måste kunna för att "undervisa" barnen. Vilka forskare/vilken forskning/vilka teorier finns inom området? En teori är en sorts karta över verkligheten som förklarar hur något är/ eller sker. Finns det olika uppfattningar? Utveckla gärna hur du själv arbetar utifrån forskningen.
5. har sådan **kunskap** om teknik som behövs för att arbeta i enlighet med Lpfö98.
 - Vad är ditt uppdrag enligt Lpfö98 i relation till det ämnesområde som uppgiften handlar om?
 - Beskriv först de grundläggande begrepp som du som förskollärare själv måste kunna för att "undervisa" barnen. Vilka forskare/vilken forskning/vilka teorier finns inom området? En teori är en sorts karta över verkligheten som förklarar hur något är/ eller sker. Finns det olika uppfattningar? Utveckla gärna hur du själv arbetar utifrån forskningen.
6. har fördjupad **förmåga** att möta *varje* barns behov av omsorg och skapa förutsättningar, inbegripet genom lek och skapande verksamhet, för *alla* barn att lära och utvecklas.
 - Vad är ditt uppdrag enligt Lpfö98 i relation till det ämnesområde som uppgiften handlar om?
 - Beskriv hur du har arbetat i din förskoleverksamhet och sätt det i relation till ditt uppdrag.
7. har **förmåga** att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna. *När det gäller denna fråga godkänner vi genomförd PIM-utbildning /Myndigheten för skolutveckling/ om Diplom kan uppvisas, eller annan likvärdig utbildning. Ange i så fall vilken utbildning du vill hänvisa till och bifoga handlingar som styrker detta (kursplan, kursbeskrivning, kursintyg, diplom eller motsvarande dokument).*
 - Vad är ditt uppdrag enligt Lpfö98 i relation till det ämnesområde som uppgiften handlar om?
 - Beskriv hur du har arbetat i din förskoleverksamhet och sätt det i relation till ditt uppdrag.

Anvisningar för arbete med kompetenskartläggning- validering

Svara på de olika uppgifterna på separata papper. Fäst ihop de olika pappren så att varje uppgift bildar en liten mapp. Skicka med intyg över kortare kurser, kompetensutvecklingssatsningar mm. Tänk på att det är Du som ska visa att du har kompetens för förskollärarexamen. Gör gärna en liten kompetensportfölj/ portfolio, som tidigare nämnts, där du lägger ner dokumentation (kan vara foton, barnens arbete, bilder etc.) över arbete som du genomfört i förskolan, för att ytterligare förstärka bilden av din kompetens vid de olika uppgifterna. Till varje sak du lägger ner måste du skriva någon text samt ange vilken fråga det gäller.

Om du har högskoleutbildning som du bedömer motsvarar kraven för någon av uppgifterna kan du hänvisa till kursen i stället för att genomföra uppgiften. Du måste då bifoga kursplan med litteraturlista samt intyg över godkänd kurs. Du kan t ex ha läst en kurs "Läs- och skrivinläring, xx hp" och bedömer att den motsvarar kraven för den uppgiften. **Moment av mindre omfattning, som ingår i olika kurser, kan vanligtvis inte utgöra tillräckligt underlag.**

Här nedan finns exempel på litteratur som du kan använda om du behöver. Om du vill använda fler böcker kan du söka på olika lärosätens hemsidor – kursplaner i förskolläraryrket. Vi rekommenderar att du läser litteraturen!

Läroplan för förskolan Lpfö 98, reviderad 2010, andra upplagan. www.skolverket.se

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön: från ord till mening* Lund: Studentlitteratur

Fast, Carina (2011). *Att läsa och skriva i förskolan* Lund: Studentlitteratur

Lindö, Rigmor (2009). *Det tidiga språkbudet* Lund: Studentlitteratur

Heiberg Solem, Ida & Lie Reikerås, Elin K. (2004). *Det matematiska barnet* Stockholm: Natur & Kultur

Elfström, Ingela, Nilsson, Bodil, Sterner, Lillemor och Wehner, Godé, Christina (2008). *Barn och naturvetenskap – upptäcka, utforska och lära i förskola och skola* Stockholm: Liber

Bjurulf, Veronica (2013). *Teknikdidaktik i förskolan* Lund: Studentlitteratur

Förskoledidaktik

Klerfelt, Anna & Qvarsell, Birgitta (2012). *Kultur, estetik och barns rätt i pedagogiken* Malmö: Gleerups

Åberg, Ann & Lenz Taguchi, Hillevi (2005). *Lyssnandets pedagogik – etik, demokrati i pedagogiskt arbete* Stockholm: Liber

Haugen, Synnöve, Lökken, Gunvor & Röthle, Monica (2006). *Småbarnspedagogik – Fenomenologiska och estetiska förhållningssätt* Stockholm: Liber

Kompetensbedömning

Samlad bedömning av allt det du skickat in samt de högskolepoäng du har skett i relation till examensmålen för förskollärarexamen, 2011 (SFS 2013:1118), samt Läroplan för Förskolan.

Kompetensbedömningen sker i nationellt samarbete för likvärdig och rättssäker bedömning. (VAL-projektet är ett nationellt uppdrag som regeringen givit till 8 lärosäten i Sverige.)

Preliminär tidsplan: Kompetensbedömning sker under augusti månad. (Eventuella intervjuer eller prov sker under augusti/september efter särskild kallelse.) Beslut om antagning inför ht15 respektive avslag skickas prel. ut i slutet av augusti.

I det antagningsbeslut du får framgår att du **efter godkända studier inom UVK 30 hp** (Utbildningsvetenskaplig kärna) får tillgodoräkna ytterligare 30 hp inom UVK, 120 hp inom Förskolepedagogiskt område och 30 hp Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och därmed uppfyller kraven för att ansöka om förskollärarexamen.

Det här bedömer vi i uppgifterna

Uppgift	Resonemangen visar kunskap om grundläggande begrepp inom ämnesområdet	Resonemangen är tillräckligt omfattande och innehåller anknytning till relevant teori och forskning	Resonemangen har tydlig koppling till Lpfö98 rev 2010 upplaga 2	Exemplifierar med konkreta beskrivningar från den förskolepedagogiska verksamheten	God språkbehandling
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					

Rutor markerade med grönt utgör de viktigaste bedömningsområdena för varje uppgift. Rutor som är ljusare gröna (med streck) kan förstärka den totala bedömningen.

Förskolechefens uppgifter

Sökandes namn: _____

Sökandes arbetsplats: _____

Jag har tagit del av den beskrivning av kunskaper och färdigheter som den sökande ovan har sammanställt och avger följande yttrande

- ☐ A: Jag tillstyrker helt den sökandes beskrivning av sin kompetens som överensstämmer med min uppfattning om den sökandes kompetens
- ☐ B: Jag tillstyrker delvis den sökandes beskrivning av sin kompetens (se nedan för kommentar)
- ☐ C: Jag kan inte tillstyrka den sökandes beskrivning av sin kompetens ovan (se nedan för kommentar)

Om du ovan markerat alternativen B eller C är vi tacksamma om du kan ange inom vilka områden du uppfattar att det saknas kompetens:

Ort och datum _____

Underskrift: _____

Namnförtydligande och titel (förskolechef etc.) _____

Kontaktuppgifter:

Namn _____ Telefonnummer _____

Adress _____

E-postadress _____

Detta yttrande kan fogas till de handlingar som den sökande sammanställer eller sändas separat till nedanstående adress, senast den **17 augusti 2015**. Det går bra att använda baksidan om du vill skriva mer!

Bilaga 6. Intervjuguide förvalidering ht 14**Frågor inför förintervju med sökande till fortbildning för fö-examen, ht 2014 (VAL)**

- Hur ser du på din roll som pedagogisk ledare? Vad innebär den?
- Vad är särskilt viktigt i det pedagogiska arbetet med barnen? Vad lägger du tonvikt på?
- Hur skulle du beskriva förskolepedagogikens kärna med tre ord?
- Vad är centralt i planerandet och iscensättandet av en rik förskolemiljö? (omsorg, lek, lärande)
- Hur utvärderar och utvecklar du din egen professionella roll? (förhållningssätt, ledaregenskaper och förskoledidaktiska kunskaper/forskning)
- Vad innebär det att arbeta med verksamhetens utveckling och förskolepedagogik på vetenskaplig grund?
- Vad innebär det att arbeta med ett jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten?
- Hur arbetar du för att skapa goda relationer mellan föräldrar/familj, barn och förskola?
- Hur arbetar du för att förebygga diskriminering, kränkning bland barn och mellan barn och vuxna?

Dilemman

- En av föräldrarna till barnen i den barngrupp där du arbetar vill inte att hans barn ska leka med barn av motsatt kön Alt. leka med/sitta bredvid ett barn med en annan specifik etnisk bakgrund.
Hur hanterar du situationen?
- Du arbetar på en förskola med lågt "föräldraengagemang". D.v.s. det är svårt att engagera föräldrarna till att komma på föräldramöten och utvecklingssamtal.
Hur skulle du gå vidare?
- Du arbetar i en barngrupp med 15st 1-2åringar. Flera av dina kollegor är sjuka vilket resulterar i att ni enbart är två pedagoger i

Bilaga 6. Intervjuguide förvalidering ht 14

barngruppen under hela dagen. Vad prioriterar du och varför?

- En eller flera av dina kollegor i arbetslaget använder olika sätt att disciplinera/bestraffa barnen, som exempelvis "timeout", för att hantera situationer då barnen bryter mot de gemensamma reglerna/konfliktsituationer. Hur hanterar du situationen?
- Du arbetar i en "orolig" barngrupp. D.v.s. det är mycket konflikter mellan barnen samt mellan barn och pedagoger vilket resulterat i en negativ trend av irritation, tillsägelser och tillrättavisningar. Hur skulle du kunna gå vidare i arbetet för att förändra situationen?
- Hur får man ett barn att förstå att hans/hennes beteende är "oacceptabelt" och hur kan man "visa" det genom konsekvens (där intellektuella resonemang går bort). Det finns såklart inget generellt svar och det är ju just det... Insikt om komplexiteten i jobbet osv.
- Ett barn, Axel som är drygt ett och ett halvt år, ska börja på avdelningen där du och två andra pedagoger arbetar. Axel har varit på en annan förskola ungefär ett halvår. Ni har av föräldrarna fått veta att han vid ett flertal tillfällen bitit andra barn på den förra förskolan. När du träffar Axel förstår du att han främst använder sig av tre verbala ord; "ja", "nej" och "ha". Hans kroppsspråk är tydligt och han ser ut att lyssna uppmärksamt när du pratar. Hur kan, enligt din mening, ett förebyggande arbete läggas upp inom verksamhetens ramar? *

Bilaga 6. Intervjuguide förvalidering ht 14

(*Hade jag fått frågan så hade jag i samråd med mina kollegor och specialpedagog (inom t.ex. ett resursteam) försökt hitta sätt att i den ordinarie verksamheten stärka barnets kommunikativa verktyg. Det kan handla om att pedagogen stöttar när det gäller att sätta ord på vad Axel verkar vilja i de situationer han tenderar att använda sig av bitningar i kommunikation med andra barn. Det är viktigt att försöka få en förståelse för vilka situationer som kan vara upptakten till att Axel använder sig av bitningar. Jag hade dessutom använt mig av den fysiska miljön och en väl avvägd sammansättning av barn (då barngruppen delas i mindre grupper) i stöttningen. Detta hade jag inte gjort enbart för Axels skull utan även för resten av gruppen. Kanske Fatima tycker om att leta mask, precis som Axel. Då ser jag deras gemensamma intresse som något de kan utveckla tillsammans. Att Axel då i vissa ögonblick har bitit ska inte innebära att jag som pedagog ska se honom som barnet som biter. Dock är det ett sätt att kommunicera som naturligtvis inte fungerar. Att barn blir bitna är givetvis inte ok. Ett förebyggande arbete behövs. Fokus ska ligga på att ha en verksamhet där Axel kan vara delaktig på ett konstruktivt sätt.)

Resultatöversikt för tre ansökningsomgångar - Valideringsprocess från ansökan till forskollärexamen

		STEG 1: Översiktlig kompetenskartläggning						STEG 2: Fördjupad kompetenskartläggning med valideringsunderlag, kompetensbedömning och prövning samt dokumentation		STEG 3: Antagning till studier, påbörjade studier samt avslutade studier och examen					
		Ålder ansökningsår et (genomsnitt)	Antal år i förskole- verksamhet (genomsnitt)	Studie- meriter vid ansöknings- (antal hp i genomsnitt)	Avslag- anledning 1, 2, 3, 4 (antal för resp avslags- anledning)	Förintervju (har krävdes (har mindre än 45 hp)	Avslag efter förintervju			Fått validerings- underlag		Avslag efter inlämnat validerings- underlag		Avslutad utbildning (UVK 30 hp)	Utfärdad forskollärar- examen
Sökande i respektive steg		46	15	136											
Alla 516 sökande totalt för ht 14, vt 15, ht 15															
Avslag 1 (Anställd som barnskötare och forskollärare men anställningstiden som forskollärare understiger åtta år) Avslag 2 (Endast haft anställning som barnskötare el annan minst åtta år) Avslag 3 (Anställd i förskola kortare tid än åtta år) Avslag 4 (Övriga avslagsskäl, t ex ej fullständig ansökan, antas mot annan examen, har redan behörighetsgivande examen mm)		45	16	110	78										
		45	14	98	46										
					53										
		48	16	38		26									
		49	16	25			6								
Avslag efter förintervju															
Fått valideringsunderlag		48	16,5	146						304					
Avslag efter genomfört eller ej inlämnat validerings- underlag		48	16	148						118					
Antagna till utbildning		48	16	148								186		9	
Ej påbörjad utbildning															
Påbörjad utbildning (UVK 30 hp)		48	17	149								177			
Avslutad utbildning (UVK 30 hp)		48	16	154										52	
Utfärdad forskollärexamen		48	16	154											99

Frågor att besvaras skriftligt och inför intervju, vt 2016 (VAL)

1. Vad är särskilt viktigt för dig i det pedagogiska arbetet med barnen?
2. Vad är centralt i planering och iscensättning av en rik förskolemiljö med beaktande av lek, omsorg och lärande? Anknyt till något/några konkreta exempel och använd begreppen lek, omsorg och lärande i din text.
3. Vad innebär det att arbeta med verksamhetens utveckling och förskoledidaktik? Utgå från *ett* område t.ex. grundläggande läs- skriv- eller matematikutveckling, naturvetenskap och teknik, kommunikation och språk, estetiska läroprocesser. Beskriv något/några konkreta exempel och anknyt tydligt till litteratur.
4. Vad innebär det att arbeta med ett jämlikhetsperspektiv i det pedagogiska arbetet? Anknyt till något konkret exempel.
5. Hur arbetar du för att skapa goda relationer mellan föräldrar/familj, barn och förskola?
6. Hur arbetar du för att förebygga diskriminering, kränkning bland barn och mellan barn och vuxna? Beskriv något konkret exempel
7. Hur arbetar du med att utveckla och utvärdera din egen professionella roll? (förhållningssätt, ledaregenskaper, och förskoledidaktiska kunskaper).
8. Hur ser du på din roll som pedagogisk ledare? Vad innebär den?
9. Välj två dilemman (se bilaga 1) och reflektera kring dessa situationer. Alternativt beskriver och reflekterar kring dilemman du själv har erfarenhet av.

Omfattning : 5-8 sidor, Times New Roman, bokstavsstorlek 12.

Litteratur: På fråga tre samt vid ytterligare minst två frågor skall du referera till olika litteraturförslag, förutom läroplanen. Du måste använda dig av minst 3 referenser. Du skall endast göra korta referat till litteraturen samtidigt som du tydligt visar hur litteraturen är relevant för vad du skriver. Förslag till litteratur finns i bilaga 2.

Dilemman

1. En av föräldrarna till barnen i den barngrupp där du arbetar vill inte att hans barn ska leka med barn av motsatt kön alt. Leka med/sitta bredvid ett barn med en annan specifik etnisk bakgrund. Hur hanterar du situationen?
2. Du arbetar på en förskola med lågt "föräldraengagemang", dvs det är svårt att engagera föräldrarna till att komma på föräldramöten och utvecklingssamtal. Hur skulle du gå vidare?
3. Du arbetar i en barngrupp med 15 stycken 1-2-åringar. Flera av dina kollegor är sjuka vilket resulterar i att ni enbart är två pedagoger i barngruppen under hela dagen. Vad prioriterar du och varför?
4. En eller flera av dina kollegor i arbetslaget använder olika sätt att disciplinera/bestraffa barnen, som exempelvis "timeout", för att hantera situationer då barnen bryter mot de gemensamma reglerna/konfliktsituationer. Hur hanterar du situationen?
5. Du arbetar i en "orolig" barngrupp, dvs det är mycket konflikter mellan barnen samt mellan barn och pedagoger vilket resulterat i en negativ trend av irritation, tillsägelser och tillrättavisningar. Hur skulle du kunna gå vidare i arbetet för att förändra situationen?
6. Ett barn, Axel som är drygt ett och ett halvt år, ska börja på avdelningen där du och två andra pedagoger arbetar. Axel har varit på en annan förskola ungefär ett halvår. Ni har av föräldrarna fått veta att han vid ett flertal tillfällen bitit andra barn på den förra förskolan. När du träffar Axel förstår du att han främst använder sig av tre verbala ord; ja, nej och ha. Hans kroppsspråk är tydligt och han ser ut att lyssna uppmärksamt när du pratar. Hur kan, enligt din mening, ett förebyggande arbete läggas upp inom verksamhetens ramar?

Bilaga 2 Förslag till litteratur

Skolverket (2011) Läroplan för förskolan Lpfö 98. Reviderad 2010. (Använd versionen från SKOLFS 2010:35 och SKOLFS 2011:69. (30 s). Finns som elektronisk resurs).

Språk

Berthén, Diana & Eriksson, Inger (2005) Att möjliggöra och bedöma barns skriftspråkstillägnet - ett sociokulturellt perspektiv. *Didaktikens forum*. Volym 3 Nummer 2. (s 53-73). (Finns som elektronisk resurs)

Bjar, Louise & Liberg, Caroline (2010). *Barn utvecklar sitt språk*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Fast, Carina (2011). *Att läsa och skriva i förskolan*. Lund: Studentlitteratur. (272 s.)

Jederlund, Ulf (2012). *Musik och språk: ett vidgat perspektiv på barns språkutveckling och lärande*. Stockholm: Liber. (264 s)

Kultti, Anne, (2014). *Flerspråkiga barns villkor i förskolan - lärande av och på ett andra språk*. Stockholm: Liber. (131 s).

Matematik

Björklund, Camilla (2009). *En, två, många: om barns tidiga matematiska tänkande*. Stockholm: Liber. (176s.).

Heiberg Solem, Ida & Lie Reikerås, Elin K. (2004) *Det matematiska barnet*. Stockholm: Natur och Kultur.

Kärre, Anna (2013). *Lekfull matematik i förskolan*. Lärarförbundets förlag. (166 s).

Nationellt centrum för matematikutbildning (2006) *Små barns matematik: erfarenheter från ett pilotprojekt med barn 1 - 5 år och deras lärare*. (1. uppl.) Göteborg: NCM, Göteborgs universitet. (ca 100 s).

Naturvetenskap och teknik

Bjurulf, Veronica (2013). *Teknikdidaktik i förskolan*. Lund: Studentlitteratur.

Elfström, Ingela, Nilsson, Bodil, Sterner, Lillemor & Wehner-Godée, Christina (2014).

Barn och naturvetenskap-upptäcka, utforska lära i förskola och skola. 2. Uppl. Stockholm: Liber

Mylesand, Mia (2007). *Bygg & konstruktion i förskolan*. Stockholm: Lärarförbundets förlag.

Mårtensson, Fredrika (2004). *Landskapet i leken: en studie av utomhuslek på förskolegården*.

Alnarp:Sveriges Lantbruksuniversitet, 2004. (Finns som elektronisk resurs)

Förskoledidaktik

Johannesen, Nina & Sandvik, Ninni (2009) *Små barns delaktighet och inflytande – några perspektiv*. Stockholm: Liber.

Løkken, Gunvor, Haugen, Synnøve & Røthle, Monika (red). (2008). *Småbarnspedagogik. Fenomenologiska och estetiska förhållningssätt*. Stockholm: Liber.

Klerfelt, Anna & Qvarsell, Birgitta (2012) *Kultur, estetik, och barns rätt i pedagogiken*. Malmö: Gleerups.

Åberg, Anna & Lenz Taguchi, Hillevi (2005). *Lyssnandets pedagogik- etik, demokrati i pedagogiskt arbete*. Stockholm: Liber.

Validering av förskolepedagogiskt ämnesområde

Regeringens satsning på vidareutbildning av lärare som saknar lärarexamen (VAL) inleddes 2007. Den senaste förordningen, SFS 2013:831, möjliggör för obehöriga förskollärare med lång erfarenhet att studera inom VAL. Målgruppen obehöriga förskollärare får dock endast komplettera med högst 30 högskolepoäng för att uppfylla examensordningens krav till skillnad från obehöriga lärare som i regel får komplettera med upp till 120 högskolepoäng.

Rapporten beskriver och analyserar lärosätenas valideringsarbete inför antagning till studier inom VAL. Rapporten visar hur lärosätena har arbetat med att säkerställa sökandes kompetens inom förskolepedagogiskt ämnesområde. Vidare beskrivs hur valideringsprocessen sett ut och kvalitets-säkrats. Arbetet har varit både lärorikt, stimulerande men också svårt och tidskrävande. I och med att förskollärarna inbegreps i VAL med begränsad kompletteringsmöjlighet, tvingades lärosätena till nytänkande och till att utveckla nya modeller för kompetensbedömning. Fortfarande är arbetet med att validera sökandes kunnande och kompetens i sin begynnelse och under utveckling.